

T.C.
BİTLİS EREN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

10-14 YAŞ ARASI ÇOCUKLARDA SPORA BAŞLAMA
NEDENLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI (BİTLİS-BURSA
İLİ ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
İSMAİL DERMAN

DANIŞMAN
Doç. Dr. Mehmet Ali ÖZTÜRK

OCAK/ 2024
BİTLİS

T.C.
BİTLİS EREN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

10-14 YAŞ ARASI ÇOCUKLARDA SPORA BAŞLAMA
NEDENLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI (BİTLİS-BURSA
İLİ ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
İSMAİL DERMAN
ORCID: 0000-0002-9106-1209

DANIŞMAN
Doç. Dr. Mehmet Ali ÖZTÜRK

OCAK/ 2024
BİTLİS

ETİK BEYAN

T.C.

BİTLİS EREN ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

ETİK BEYANI

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisiyim. Hazırlamış olduğum **“10-14 Yaş Arası Çocuklarda Spora Başlama Nedenlerinin Karşılaştırılması (Bitlis-Bursa İli Örneği)”** başlıklı tezde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi; tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu; tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi; kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı; bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

16/01/2024

İsmail DERMAN

T.C.
BİTLİS EREN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TEZ YAZIM KILAVUZU UYGUNLUK BEYANI

**“10-14 Yaş Arası Çocuklarda Spora Başlama Nedenlerinin Karşılaştırılması
(Bitlis-Bursa İli Örneği)”** başlıklı yüksek lisans tezi Bitlis Eren Üniversitesi Lisansüstü
Eğitim Enstitüsü Tez Yazım Kılavuzuna uygun olarak hazırlanmıştır. 16.01.2024

Tezi Hazırlayan

Danışman

İmza

İsmail DERMAN

İmza

Doç. Dr. Mehmet Ali ÖZTÜRK

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Başkanı

Prof. Dr. Mustafa ATLI

İmza

T.C.

BİTLİS EREN ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

TEZ ONAY SAYFASI

Bitlis Eren Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı öğrencisi İsmail DERMAN tarafından hazırlanan “**10-14 Yaş Arası Çocuklarda Spora Başlama Nedenlerinin Karşılaştırılması (Bitlis- Bursa İli Örneği)**” adlı Yüksek Lisans Tezi ile ilgili tez savunma sınavı, 16/01/2024 tarihinde yapılmış ve tezin oy birliği ile kabul edilmesine karar verilmiştir.

JÜRİ:

Danışman: Doç. Dr. Mehmet Ali ÖZTÜRK

BİTLİS EREN ÜNİVERSİTESİ

Üye: Dr. Öğr. Üyesi Eyüp SARIKOL

İĞDIR ÜNİVERSİTESİ

Üye: Dr. Öğr. Üyesi Oğuzhan TUNCER

İĞDIR ÜNİVERSİTESİ

Bitlis Eren Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yönetim Kurulunun 04/01/2024 tarih ve 2024/02 sayılı kararıyla jüri tarafından kabul edilmiş bu çalışmanın yüksek lisans tezi olarak kabulü onaylanmıştır.

16/01/2024

İMZA

.....

.....

.....

Doç. Dr. Mehmet Bakır ŞENGÜL

Enstitü Müdürü

T.C.

Bitlis Eren Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

**10-14 YAŞ ARASI ÇOCUKLARDA SPORA BAŞLAMA NEDENLERİNİN
KARŞILAŞTIRILMASI (Bitlis-Bursa İli Örneği)**

Yüksek Lisans Tezi

İsmail DERMAN

Danışman: Doç. Dr. Mehmet Ali ÖZTÜRK

Ocak/ 2024

ÖZET

Bu çalışma 10-14 yaş aralığındaki ilkokul ve ortaokul öğrencilerinin spora katılım güdülerinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırma grubu Bursa ve Bitlis ilinde ilkokul ve ortaokulda öğrenim gören 266 erkek (%66,5) 134 kadın (%33,5) olmak üzere 400 gönüllü öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, “Kişisel Bilgi Formu” ve “Spora Katılım Güdüsü Ölçeği” kullanılmıştır. Verilerin analizi için SPSS 21 istatistik paket programı kullanılmış ve anlamlılık düzeyi $p<0,05$ olarak kabul edilmiş, güven aralığı %95 olarak belirlenmiştir. Veri toplama aracı olarak kullanılan “Spora Katılım Güdüsü Ölçeği” 3’lü likert tipinde ve 30 madde ve beceri geliştirme, takım ruhu, eğlence, arkadaşlık, başarı, enerji harcama, yarışma ve hareket/aktif olma olmak üzere 8 alt boyuttan oluşmaktadır. Araştırma grubunun demografik özellikleri yüzde frekans analizi ile belirlenmiştir. Ölçeğin tümü için iç tutarlık seviyesi (Chronbach Alpha α) 0.86 olarak belirlenmiş ve çalışmamızda kullanılabilirliği kanıtlanmıştır. Toplanan verilerin analizlerinin gerçekleştirileceği yöntemleri belirlemek amacıyla verilere normallik analizi yapılmış olup verilerin normal dağılmaması nedeniyle parametrik olmayan testler uygulanmıştır. Bu testlerde ikili gruplar için Man-Whitney U, ikiden fazla gruplarda ise Kruskal Wallis analizleri kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulardan hareketle Bitlis ili katılımcılarının

Bursa ilindeki katılımcılara göre spora katılım güdüleri ve alt boyutlarında Bitlis ili lehine anlamlılık tespit edilmiştir ($p<0,05$). İlkokul ve ortaokul ğrencilerinin spora katılım güdüsü düzeylerinin yakın değerlere sahip olduğu, kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre spora katılım güdülenme puanlarının daha yüksek olduğu ve bu farkın istatistiksel anlamlılık oluşturduğu grlmştir ($p<0,05$). Ayrıca aile gelir durumu iyi olan öğrencilerin diğer öğrencilere göre spora katılım güdüsünün yüksek olduğu grlmştir. Çalışmamızın sonucu, Çalışmamızın sonucu, Bitlis ili ğrencilerinin Bursa ili öğrencilerine göre spora katılım güdü düzeylerinin daha yüksek olduğu, kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre spora katılım güdü düzeylerinin yüksek olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Spor, Spora Katılım, Güdülenme

**Republic of Türkiye Bitlis Eren University Graduate Education Institute Physical
Education and Sports Department**

**COMPARİSON OF REASONS FOR STARTİNG SPORTS İN CHILDREN
AGED 10-14 (Bitlis-Bursa Province Example)**

MASTER THESIS

İsmail DERMAN

Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Mehmet Ali ÖZTÜRK

January 2024

Abstract

This study was conducted to examine the sports participation motivations of primary and secondary school students between the ages of 10-14. The research group consists of 400 volunteer students, 266 males (66.5%) and 134 females (33.5%) studying in primary and secondary schools in Bursa and Bitlis. "Personal Information Form" and "Sports Participation Motivation Scale" were used as data collection tools in the research. SPSS 21 statistical package program was used to analyze the data and the significance level was accepted as $p < 0.05$ and the confidence interval was determined as 95%. The "Sports Participation Motivation Scale" used as a data tool is a 3-point Likert type and consists of 30 items and 8 sub-dimensions: skill development, team spirit, fun, friendship, success, energy expenditure, competition and movement/being active. The demographic characteristics of the research group were determined by percentage frequency analysis. The internal consistency level (Chronbach Alpha α) for the entire scale was determined as 0.86 and its usability was proven in our study. In order to determine the methods by which the collected data would be analyzed, normality analysis was performed on the data, and non-parametric tests were applied since the data were not normally distributed. In these tests, Man-Whitney U analyzes were used for groups of two and Kruskal Wallis analyzes were used for groups of more than two. Based on the findings obtained from the research, a significance was determined in favor of Bitlis province in the sports participation motivations and sub-

dimensions of the participants of Bitlis province compared to the participants of Bursa province ($p < 0.05$). It was observed that primary and secondary school students' sports participation motivation levels had similar values, female students had higher sports participation motivation scores than male students, and this difference was statistically significant ($p < 0.05$). In addition, it has been observed that students with a good family income have a higher motivation to participate in sports than other students. As a result of our study, it was determined that the motivation levels of Bitlis students to participate in sports were higher than the students of Bursa, and that female students' motivation levels to participate in sports were higher than male students.

Keywords: Sports, Participation in Sports, Motivation

TEŞEKKÜR

Bu tez çalışması sırasında tez konusunun belirlenmesinden başlayarak son aşamaya kadar yardımlarını esirgemeyen danışman hocam Doç. Dr. Mehmet Ali ÖZTÜRK'e şükranlarımı sunarım.

Bugünlere gelmemde büyük emekleri olan annem Remziye DERMAN babam Mehmet Can DERMAN ablam Hatice Derman ERÇELİK ve eşi Hamit ERÇELİK ve Eşim Ceylan DERMAN ve kızım Alya DERMAN Beden eğitimi ve spor öğretmenim Abbas AY'a teşekkür ederim. Ayrıca çalışmalarında okullarında yardımlarından dolayı kıymetli idareci arkadaşlarım Hamit TEMİZEL'e Muhsin ERSAN'a öğretmen arkadaşlarım Umut ÇINIK ve Kerem AŞKİN'a Eylem MAHO ve Özgür ŞAHİN'e ve Ahmethan YILDIRAK'a teşekkür ederim.

ÖNSÖZ

Çocuklarımızın sağlıklı bir yaşam tarzı benimsemeleri ve fiziksel aktiviteye erken yaşlarda başlamaları, onların fiziksel gelişimi, duygusal dengeleri ve sosyal becerileri üzerinde olumlu etkiler yaratır. Bu nedenle, 10-14 yaş arası çocukların sporla tanışması ve düzenli olarak fiziksel aktivitelere katılması büyük bir önem taşır. Bu yaş aralığı, çocukların gelişim sürecinde önemli bir dönemi temsil eder. Bu dönemde çocuklar, spor ve fiziksel aktiviteleri keşfetmeye başlarlar ve bu süreç, gelecekteki spor alışkanlıklarını etkileyebilir.

Bu çalışma, çocukların sporla tanışma nedenlerini derinlemesine incelemeyi amaçlayarak, aileler, eğitimciler, spor antrenörleri ve toplum liderleri için önemli bilgiler sunmayı hedeflemektedir. Ayrıca, çocukların sporla başlama nedenlerini karşılaştırarak, farklı motivasyonları anlayarak daha iyi rehberlik sağlama amacını taşımaktadır.

Çalışmanın sonucunda, çocukların spor yapma nedenlerini anlamak ve farklı yaş grupları arasındaki farkları göz önünde bulundurmak, sporun çocuklar için daha çekici hale getirilmesi ve onların daha fazla fiziksel aktivite yapmalarını teşvik etmek için önemli olacaktır. Umuyoruz ki, bu çalışma, çocukların sporla tanışmasını ve sağlıklı yaşam tarzlarını benimsemelerini teşvik etmede önemli bir adım olacaktır.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	V
ABSTRACT	XI
TEŞEKKÜR	X
ÖNSÖZ.....	XI
İÇİNDEKİLER DİZİNİ	XIII
ÇİZELGELER DİZİNİ	XIV
KISALTMALAR	X
1.GİRİŞ	2
2. GENEL BİLGİLER.....	2
2.1. Spor	4
2.2. Sporda Yönelme	4
2.2.1. Sosyal Çevre ve Spora Yönelme	5
2.2.2. Aile ve Spora Yönelme	5
2.2.3. Yakın Çevre ve Spora Yönelme	6
2.2.4. Okul Çevresi ve Spora Yönelme	6
2.2.5. Toplum Kitle İletişimi ve Spora Yönelme.....	7
2.3. Spordan Beklentiler	7
2.3.1. Spora Katılım Nedenleri.....	8
2.3.2. Fiziksel Beklentiler	8
2.3.3. Sosyalleşme Beklentisi	9
2.3.4. Zihinsel Beklentiler	9
2.3.5. Sağlık beklentileri	9
2.3.6. Psikolojik beklentiler	10
2.4. Güdülenme.....	11
2.4.1. İçsel Güdülenme	12
2.4.2. Dışsal Güdülenme.....	12
2.4.3. Sporda Güdülenme	13
2.4.4. Spora Katılım Güdüsü.....	14
3. MATERYAL VE METOT	15
3.1. Evren Örneklem	15
3.2. Veri Toplama Aracı	15
3.3. İstatiksel Analiz	15

4. BULGULAR.....	26
5.TARTIşMA	32
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	33
KAYNAKLAR	39
EKLER.....	46

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 4.1. Öğrencilerin Demografik Durumuna İlişkin Özellikleri	17
Çizelge 4.2. İl Değişkenine Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	17
Çizelge 4.3. Cinsiyet Değişkenine Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	18
Çizelge 4.4. Eğitim Durumu Değişkenine Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	19
Çizelge 4.5. Yaş Değişkenine Göre Kruskal-Wallis Test Analizleri	20
Çizelge 4.6. Boy Değişkenine Göre Kruskal-Wallis Test Analizleri	21
Çizelge 4.7. Kilo Değişkenine Göre Kruskal-Wallis Test Analizleri.....	22
Çizelge 4.8. Aile Gelir Durumu Değişkenine Göre Kruskal-Wallis Test Analizleri	23
Çizelge 4.9. Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Kruskal-Wallis Test Analizleri.....	24
Çizelge 4.10. Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre Kruskal-Wallis Test Analizleri.....	26

KISALTMALAR

SKGÖ: Spora Katılım Güdüsü leği

BKİ: Beden Kitle İndeksi

1.GİRİŞ

İnsanların sporla tanışmasının en temel nedenlerinden biri, sağlık ve zindeliklerini koruma veya artırma isteğidir. Modern yaşam tarzının getirdiği hareketsizlik ve sağlık sorunları, bireyleri sporun sağlık faydalarını keşfetmeye yönlendirmektedir (Orhan, 2019: 524). Spor, obezite, kalp hastalıkları, diyabet gibi birçok kronik hastalığın riskini önemli derecede azaltırken fiziksel sağlığımızı korumamıza ve geliştirmemize yardımcı olmanın ötesinde, zihinsel ve duygusal sağlığımıza da olumlu etkiler yapabilir. (Yıldırım vd., 2008: 15). Ayrıca, sporun insanlar arasındaki sosyal bağları güçlendirdiği ve takım sporları veya grup aktiviteleri aracılığıyla işbirliği ve iletişim becerilerini geliştirdiği bilinmektedir (Ulukan, 2012: 2).

Spor aynı zamanda kişisel gelişim için de önemli bir araçtır (Küçük & Koç, 2004: 9). Bireyler, spor yaparak kendilerini keşfeder, sınırlarını zorlar ve disiplin kazanır. Spor, özsaygıyı artırabilir ve kişinin kendine olan güvenini yükseltebilir. Aynı zamanda, rekabetçi bir ruhla yaklaşılacak sporlar, bireylerin hedeflerine ulaşma ve başarı elde etme isteğini tetikleyebilir (Biçer, 2018: 159). Bu bağlamda Sporun toplumsal boyutları da göz ardı edilemez (Taş vd., 2013: 138). Birçok insan, spor aracılığıyla toplumsal ilişkiler kurar ve çevresiyle daha fazla etkileşimde bulunur (Orhan & Ayan, 2018: 536).

Spor, insanları bir araya getiren, dostlukları güçlendiren ve topluluklar arasında bağlar oluşturan çeşitli bir platform sunar (Ramazanoğlu vd., 2005: 155). Bu nedenle, birçok kişi farklı sebeplerden dolayı spor yapmayı tercih edebilir. Çocukların fiziksel aktiviteye yönelmelerine ve sporu yaşamlarının bir parçası haline getirmelerinde pek çok etken bulunmaktadır (Aydoğan vd., 2015: 598). Bu etkenler, çocukların kendilerine hitap eden sporu tercih etme, sporla eğlenceyi ilişkilendirme, sosyalleşme, özgüven kazanma ve motivasyon sağlama etkenlerden bazılarıdır. Sporun kişisel, toplumsal ve psikolojik yönleri ile ilgili bu sebepler, sağlığın korunması, kendini ifade etme, rekabetçilik, toplumsal bağlar kurma ve stresle başa çıkma gibi bir dizi önemli konuyu kapsamaktadır.

Çocukların spor yapma nedenleri, genellikle karmaşık ve çok yönlüdür (Orhan, 2016: 4). Fiziksel aktivitenin, çocukların enerjilerini atma, eğlenme ve bedenlerini sağlıklı bir şekilde geliştirme yöntemi olarak görülmekle birlikte, bu nedenlerin çok

daha fazlasını içerdiki gör÷lmektedir (Meydanlıoğlu, 2015: 126). Örneğin, çocuklar spor yapmayı arkadaşlarıyla vakit geçirme, kendilerine güven kazanma, rekabeti öğrenme ve liderlik becerilerini geliştirme fırsatı olarak da değerlendirebilirler. Bu nedenle, çocukların sporla tanışma ve spora başlama nedenlerini anlamak, sağlıklı yaşam tarzlarını teşvik etmek ve genç nesillerin fiziksel ve zihinsel gelişimine katkıda bulunmak için kritik bir konudur (Şenbakar, 2021: 27). Çocukların sporla tanışma nedenlerini anlamak, ebeveynler, eğitimciler ve spor yöneticileri için de önem arz etmektedir. Çünkü bu, çocukların sporu benimsemeleri ve düzenli bir egzersiz alışkanlığı geliştirmeleri için rehberlik edebilecek bilgiler sağlayabilmektedir. Bu araştırma Bitlis ve Bursa illerinde öğrenim gören 10-14 yaş arasındaki çocukların spora başlama nedenlerini incelemek amacıyla yapılmıştır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Spor

"Spor" kelimesi, Latince kökenli "disportere" veya "deportere" kelimelerinden türetilmiştir. Bu Latince kelimeler, "ayrılmak" veya "dağıtmak" anlamına gelir. Zamanla, bu kelime "disport" şeklinde kullanılmaya başlanmış ve 17. yüzyıldan itibaren "sport" şeklini almıştır. Türkçe dilinde ise uluslararası dil etkileşimi sonucunda "sport" kelimesi "spor" olarak adapte edilmiştir. (Atasoy & Öztürk, 2005: 13).

Bu zenginlik, sporun tanımında da kendini gösterir.

Spor, bedensel aktiviteleri, rekabeti, egzersizi ve eğlenceyi içeren bir etkinlikler bütünü olarak tanımlanır. Aynı zamanda spor, fiziksel yeteneklerin geliştirilmesi, sağlığın korunması, sosyal etkileşimlerin artırılması, takım ruhunun oluşturulması gibi birçok amaca hizmet eden düzenli ve sistematik aktiviteleri ifade eder. Aynı zamanda kültürel, sosyal ve ekonomik açılardan da büyük öneme sahiptir ve insanların yaşamlarında önemli bir yer tutar. Literatürde yer alan bazı tanımlar şu şekildedir;

Heyecanlı, yarışma formatına sahip ve belirli kurallar çerçevesinde gerçekleşen etkinlikler, beden ve ruh sağlığının gelişimine büyük katkı sağlayan önemli bir rol oynar. Bu tür etkinliklerin temel amacı, galibiyet elde etmek ve mücadele etmektir. Spor, bireylerin fiziksel yeteneklerini değerlendirmek ve sürekli olarak geliştirmek için kullanılan bir araçtır. Başarıyı artırmak ve en üst seviyeye çıkarmak için büyük çaba harcanır. Spor, eğitim, öğretim, tesisler ve spor organizasyonlarını içeren birçok farklı ortamda bulunur. Spor, bir dizi temel bileşenin bir araya geldiği bir platform olarak görülür. (Ülker, 2017: 17)

Doğu vd. (2002)'e göre spor, İnsanların içsel memnuniyetini hedefleyen, özel kurallar ve ilkelere dayalı olarak yapılan, rekabete dayalı olan ve fiziksel, zihinsel ve duygusal etkinliklerin birleşimidir.

Sevim (2002)'in tanımına göre Spor, İnsanların bedensel, zihinsel ve duygusal gelişimlerine olumlu katkılarda bulunan, eğitim ve eğlence amacı taşıyan etkinlikler aracılığıyla bireylerin koordinasyon yeteneklerini artıran, belirli kurallara bağlı olarak gerçekleştirilen, topluluğun bir araya gelmesini teşvik eden ve hem rekabeti hem de dayanışmayı içeren bir olgudur spor. Spor, bireysel yetenekleri ve takım çalışmasını bir araya getiren oyunlar ve yarışmaları içerir. Bu tür faaliyetlere katılan kişilere genellikle "sporcu" denir. Antik Çağ boyunca savaşlar sıklıkla yaşandığı için, fiziksel eğitim

genellikle askeri hazırlık amacıyla yapılmıştır. Yunan uygarlığı, bu tür eğitimde öncü bir rol oynamıştır. Yunan kültürü, düşünce, felsefe ve sanat etkinliklerine odaklanarak, modern kültürün ve sporun temellerini atmıştır. İlk başlarda savaş becerilerini geliştirmek amacıyla ortaya çıkan fiziksel aktiviteler, zaman içinde eğlenceye dönüşmüş ve daha sonra insanlar arasında üstünlük sağlama amacını taşıyan yarışmalara evrilmiştir. Bu süreçte sporun kuralları geliştirilmiş ve organize bir faaliyet haline getirilmiştir. Spor, belirli bir hedef etrafında insanları bir araya getiren ve toplulukların geleneklerini sürdürmelerine yardımcı olan önemli bir organizasyon olmuştur. Aynı zamanda, spor insanları bir grup olarak birleştirerek, bölgesel, dil, eğitim ve sosyal sınıf farklarını bir süreliğine unutturmuştur. Bu sayede spor, kimlik, aidiyet ve birlik duygusunu önemli ölçüde artırmıştır (Karakuş vd. 2005: 17-20).

2.2. Sporda Yönelme

Bilinçli, planlı ve bilimsel temellere dayalı olarak düzenlenen etkinlikler, bireyin yaşamının her aşamasında sağlık, uyum, başarı ve mutluluk düzeyini artırmanın yanı sıra mevcut gücünü koruma amacını taşır. Bu nedenle, sporun geniş kitlelere yayılması ve spora katılım önemlidir (Atasoy & Kunter 2005: 17). Ülkemizin anayasasının 59. maddesi, vatandaşların beden ve ruh sağlığını artırmak amacıyla devlete sorumluluklar yükler. Bu maddeye göre, devlet her yaş grubundaki Türk vatandaşlarının sağlıklı yaşamalarını teşvik etmek için gerekli tedbirleri almalı ve sporu geniş kitlelere yaymayı desteklemelidir. Ayrıca, devlet başarılı sporcuları koruma görevini üstlenir (TC Anayasası, 1982).

2.2.1. Sosyal Çevre ve Spora Yönelme

Sosyal kabul, çocuklar ve gençler için büyük bir öneme sahiptir. Arkadaş grupları, bu yaş grubu için önemli referans noktalarıdır ve genellikle aynı yaş grubundan gelen arkadaşlar arasında oluşurlar. Bu nedenle, suça meyilli çete gruplarına katılan bireyler, olumsuz etkilenme riski altında olabilirken, spor gruplarına katılan çocuklar olumlu etkilenme fırsatlarına sahip olabilirler (Öztürk, 1998: 99). Gelişmekte olan bir organizmada cinsiyet, biyolojik, psikolojik ve sosyal gelişmelerle birlikte paralel olarak ilerler. Bu süreç, çocukluktan yetişkinliğe başarılı bir geçişin temelini oluşturur. Sosyal gelişme, bireyin yaşadığı toplum tarafından kabul gören davranışları öğrenme sürecini ifade eder. Ergenlik dönemi, genellikle özgürlük çağı olarak adlandırılır ve birey bu dönemde evden ayrılarak çevresine daha fazla yönelir. Bu

süreçte spor gibi aktivitelere olan ilgi artar. Bu, bireyin kendi akranlarıyla bir araya gelme fırsatını bulduğu ve benzer sorunlar yaşayan arkadaşlar edindiği bir dönemi işaret eder. Gruplaşmalar bu süreçte ortaya çıkar ve birlikte hareket etmeye kadar gidebilir. Topluma karışma ve kaynaşma, bireyin ilgi duyduğu, etkilendiği veya denemek istediği aktiviteler aracılığıyla gerçekleşir. Bu durum, özellikle spor gibi ortak ilgi alanlarıyla daha da güçlenir. Bu süreç, bireyin akranlarıyla bir araya gelme, etkileşimde bulunma ve toplumsal bağlarını güçlendirme fırsatını sunar (Kılıcıgil, 1998: 42).

2.2.2. Aile ve Spora Yönelme

Aile, toplumsal bir kurum olarak, bütünlüğünü korumak amacıyla zorunlu ve sürekli kurallar topluluğunu içinde barındıran en köklü yapıdır. Geleneksel değerleri, örf ve adetleri gelecek nesillere aktarma göreviyle yükümlü olan aile, toplumsal değişimlere karşı direnç göstererek geçmişten gelen ilişkileri sürdürme eğilimindedir. Ancak bilimsel bir perspektiften ele alındığında, ailenin tanımı, işlevleri ve toplumsal yapıyla ilişkisi konusunda çeşitli yaklaşımlar bulunmaktadır. Günümüzde sıkça kullanılan aile kavramı, bilimsel incelemeyle daha detaylı bir şekilde değerlendirildiğinde, çeşitli görüşleri içinde barındırmaktadır (Kılıcıgil, 1998: 45). Aileler, çocuklarının spor yeteneklerini genetik uygunluktan ziyade ilgi ve potansiyellerine odaklanarak takip etmelidir. Diğer başarılı çocuklarla kıyaslamak yerine, çocuğun kendi tutkularını keşfetmesine fırsat tanımalıdır. Spor dallarındaki başarı sadece rekabet değil, aynı zamanda çocuğun keyif alarak ve sağlıklı bir yaşam tarzı benimseyerek sürdürebileceği bir aktivite olmalıdır. Aileler, çocuklarının ilgi alanlarına uygun yarışmaları seçmeli ve zorlamadan destek olmalıdır. Aileler, spor gelişimini desteklerken sadece spor okulları ve kulüplerle değil, aynı zamanda okul ve beden eğitimi öğretmenleriyle işbirliği yapmalıdır. Uzman psikologlar ve spor hekimleri de çocuğun sağlıklı gelişimine katkı sağlamalıdır. Belediyeler ve yerel yönetimler, spor alanında çocukları destekleyen programlar ve tesisler sağlayarak toplumun genelinde sağlıklı bir yaşam tarzını teşvik etmelidir (Kotan, 2007: 32).

2.2.3. Yakın Çevre ve Spora Yönelme

Sosyal yapı araştırmaları, bireyin gelişiminde çevresel etkilerin kritik bir rol oynadığını göstermektedir. İnsanlar, çevreleriyle etkileşimde bulundukça sosyal varlıklar olarak evrim geçirirler. Bu süreç, bireyin çevresiyle olan ilişkileriyle şekillenir, ancak bu bağlantıların anlaşılması zaman alabilir. Sosyal varlık olmanın karmaşıklığı,

çocukluk dönemlerinde yerleşim yerinden başlayarak sokaktaki etkileşimlerle gelişir. Bu nedenle, çocuklar aileleriyle başlayan sosyal süreçlerini, sokakta arkadaşlarıyla oyunlar oynayarak, ilişkiler kurarak ve çeşitli deneyimlerle genişleterek kendi evrenlerini inşa ederler (Gündoğdu, 2017: 10).

2.2.4. Okul Çevresi ve Spora Yönelme

Eğitim ortamındaki beden eğitimi derslerinin etkili bir şekilde uygulanması, öğrencilerin spora yönelmelerinde önemli bir rol oynar. Ancak, bazı durumlarda boş geçilen veya etkili bir şekilde düzenlenmeyen beden eğitimi dersleri, öğrencilerin sporla ilgilenmelerini olumsuz etkileyebilir. Bu durumda, demokratik bir toplumda eğitim, çocukların temel haklarına saygı gösterilerek sağlanmalıdır. Ülkemizdeki temel eğitim sorunlarından biri, çocukların ilkokulda oyun ve sporla özgürce tanışma haklarına sahip olamamalarıdır. İlkokul çağındaki çocuklar, temel hak ve özgürlüklerini savunma bilincine ulaşma konusunda sınırlıdır. Bu durumu düzeltmek, aileler, toplum ve okullar arasında bir işbirliğini gerektirir. Beden eğitimi dersleri, öğrencilere fiziksel aktiviteye katılma ve spor yapma fırsatı sunmalıdır. Ancak, eğer bu dersler etkili bir şekilde düzenlenmez veya öğretmenlerin ilgisi yetersizse, öğrencilerin spora yönelme isteği azalabilir. Bu nedenle, okullar beden eğitimi derslerine gerekli önemi vermeli ve öğrencilere çeşitli spor dallarını deneme şansı tanınmalıdır. Ayrıca, beden eğitimi branşı olmayan öğretmenlerin bu derslere girmesi, öğrencilerin spora yönelme motivasyonunu düşürebilir. Bu durumda, okullar nitelikli beden eğitimi öğretmenleriyle işbirliği yapmalı ve öğrencilere daha etkili bir beden eğitimi programı sunmalıdır. Sonuç olarak, çocukların temel haklarına saygı gösterilmesi ve beden eğitimi derslerinin etkili bir şekilde düzenlenmesi, öğrencilerin spora olan ilgilerini artırabilir. Bu konuda aileler, toplum ve okullar arasında işbirliği önemlidir, çünkü çocukların sağlıklı bir şekilde gelişmeleri ve sporla tanışmaları için bu hakların korunması gereklidir (Kılıcıgil, 1998: 63).

2.2.5. Toplum Kitle İletişimi ve Spora Yönelme

Kitle iletişimi olarak isimlendirilen bu araçlara son zamanlarda “medya” denilmeye başlanmıştır. Bunların temel özelliği, her daim kalabalık, farklılaşmamış ve ayrışık topluluklara yönelmektir. Büyük ya da küçük olsun her haberin iletilmesi, yaratma ve düşünme özgürlüğü gibi programların yapılması veya sadece eğlenmek için hazırlanan programların yapılması da ilettikleri ve yaydıkları iletilerin çeşitliliğinden

ileri gelmektedir. Bir insan topluluğunun varlığını idame ettirebilmesi için toplumsallaşması gerektiğinden bunun maddi ve manevi temellerinin toplum üyelerine aktarılması zorunludur. İşte, bu aktarım iletişim süreci içinde gerçekleşir (Kılıcıgil, 1998: 72). Spor faaliyetleri, oyun kuralları ve eylemleri aracılığıyla toplumsal normları yansıttığından, bireyler bu kuralları kolayca kavrar, kabul eder ve uygular. Bu yapı içinde, bireylerin toplum normları ve demokratik toplum anlayışını öğrenmeleri, kişisel yetenekleri ve performanslarıyla çevrelerince takdir edilme, başarı ve performans etkileşimi aracılığıyla bireysel gelişimlerini sürdürebilmeleri mümkündür. Ayrıca, fiziksel yapı ve performans yeteneklerine bağlı olarak, sosyal imajın gelişimi, birlikte aidiyet duygusunun güçlenmesi, tanınma, özsaygının oluşması, disiplinli olma becerisi kazanma ve temel sosyo-kültürel değerleri benimseme imkânları ortaya çıkar (Şahan & Çınar, 2004: 317-318).

2.3. SPORDAN BEKLENTİLER

2.3.1. Spora Katılım Nedenleri

Çocuklar neden spor yapar sorusuna verilecek cevap, genellikle çeşitli boyutları içerir. Yapılan araştırmalar, çocukların spor yapmalarının temel nedenlerini şu şekilde sıralamaktadır: yeni yetenekler öğrenme, eğlenme, birlikte vakit geçirme, coşku duyma, güç geliştirme, yarışma ve kazanma isteği. Çocukların bakış açısından değerlendirildiğinde, bu nedenlerin yanı sıra yetişkinlerin gözünden de okul sporunun amaçlarına ve içeriğine şu başlıklar eklenmelidir: sağlık açısından iyi hissetme, bedensel ve psikolojik aktivite ihtiyaçlarını karşılama, sosyalleşmeye katkı sağlama, sportif performanslarını artırma ve kazanılan olumlu alışkanlıkları ömür boyu sürdürme bilinci ve alışkanlığını kazanma. Bu noktada, çocukların spor yapması sadece fiziksel gelişimleri için değil, aynı zamanda sosyal, duygusal ve bilişsel gelişimleri için de önemlidir. Spor, çocuklara disiplin, takım çalışması, liderlik ve başarı ile başa çıkma becerileri gibi önemli yaşam becerilerini öğretir. Ayrıca, spor yapmak, çocuklara olumlu bir yaşam tarzı benimseterek sağlıklı alışkanlıklar kazanmalarına da yardımcı olur. Bu nedenlerle, çocuklar için spor, sadece fiziksel aktivite değil, aynı zamanda genel gelişimleri için önemli bir araçtır (Yüksel & Bayar, 2015: 122).

Türk çocuk ve gençleri üzerinde yapılan bir araştırmada (9-17 yaş aralığında), sporla ilgili katılım nedenleri incelenmiştir. Araştırma, spora katılımı etkileyen faktörler

arasında "malzeme, tesisten yararlanma" ve "ailem ve arkadaşlarım istiyor" gibi nedenlere özel bir vurgu yapmıştır. Bunun yanı sıra, spora katılımı etkileyen diğer önemli faktörler arasında "spor dalında yükselmek", "yeteneklerimi geliştirmek", "fiziksel olarak sağlıklı olmak", "yeni beceriler öğrenmek" ve "eğlenmek" alt boyutları da belirtilmiştir. Araştırmada, katılım güdülerinde "arkadaşlık", "aktif olma", "eğlence" ve "başarı/statü" alt boyutlarının özellikle kadınların spora katılımında erkeklere oranla daha önemli olduğu belirtilmiştir. Bu bulgular, cinsiyet farklılıklarının spora katılım motivasyonunu etkileyebileceğini göstermektedir (Oyar vd. 2001: 22-23).

12-15 yaş grubu 285 futbolcu kadınların spora katılım motivasyonlarına yönelik çalışmada; futbolcu kadınların “yeteneklerimi geliştirmek”, yeni yetenekler öğrenmek”, “takımda olmak”, “kazanmayı sevmek”, ve “iyi olduğum bir konuda bir şeyler yapmak” gibi içsel güdülerin yönlendirdiğini bulmuştur (Şirin, 2008: 1). 10-15 yaş aralığındaki 654 çocuğun katıldığı yüksek düzeyde müsabaka ve turnuvaları içeren bir çalışma, spor katılımlarındaki motivasyonları inceledi. Araştırma, her iki grupta da görülen motivasyonun içsel ve dışsal faktörlere dayandığını ortaya koymaktadır. Çocukların motivasyonunu etkileyen önemli unsurlar arasında "yaptığı spor dalında yükselmek", "yeteneklerini geliştirmek" ve "kazanmayı sevmek" gibi hedeflere ulaşma isteği bulunmaktadır (Pehlivan, 2013: 222).

2.3.2. Fiziksel Beklentiler

Hareket, insanın doğasında yer alan bir özelliktir ve bu sistem, kaslar ve iskelet tarafından temsil edilen temel yapıları içerir. Spor, normal kas ve kemik gelişimi için hayati öneme sahiptir. Aynı zamanda, sportif faaliyetler, kemik özgül ağırlığını artırarak ve bağ dokusunun esnekliğini geliştirerek, vücuda dayanıklılık kazandırmaktadır. Düzenli olarak yapılan sportif faaliyetler, organizmanın bedensel uygunluğunu artırır ve dayanıklılığını güçlendirir. Bu süreç içinde iç organların fonksiyonları da olumlu yönde etkilenebilir. Sportif aktiviteler, vücuda uygulanan baskı ve gerginliklere karşı güçlenmeyi destekleyerek kasları ve iskeleti korur. Bu nedenle, sporun düzenli olarak yapılması, bireyin genel sağlığını iyileştirebilir ve yaşam kalitesini artırabilir. Bunun yanı sıra, sporun sağladığı bu fiziksel faydalar, mental sağlık üzerinde de olumlu etkiler yapabilir, motivasyonu artırabilir ve stresle başa çıkma yeteneğini güçlendirebilir (Çimen & Yaman, 2020: 26-27).

Spor, çocuklarda genel olarak vücut kontrolü, vücut koordinasyonu, yani sinir-kas sisteminin gelişimi anlamına gelir. Temel hareketlerin, örneğin koşma, sıçrama,

tırmanma gibi becerilerin gelişimi, motor gelişiminin temelini oluşturur (Serin & Okludil, 2020: 56).

2.3.3. Sosyalleşme Beklentisi

İnsan, doğası gereği sosyal bir varlık olarak kabul edilir. Çevresel ve kültürel faktörler, bireyin toplumsal ilişkilerini, toplumun yapısını, kültürü ve kişisel gelişimini etkiler. Birey, hayatının her aşamasında çevresine uyum sağlama çabası içinde bulunur. Bu adaptasyon süreci, doğumdan itibaren yaşam boyunca gelişim gösterir. Sosyalleşme, karmaşık bir olgudur ve birçok etken tarafından şekillenir. Bu kavram, bireyin yaşadığı çevrenin kültürünü anlaması ve dolayısıyla bu kültürle ilişkilendirilen diğer kültürleri öğrenmesi anlamına gelir. Sosyalleşme aynı zamanda, bireyin bir grup içindeki kuralları ve değerleri öğrenmesini ve bu değer düzenini benimsemesini içerir. Bu süreç, doğumdan ölüme kadar devam eder ve bireyin çevresindeki insanlarla olan ilişkileri ile diğer çevresel faktörler, sosyal uyumunu belirlemede önemli bir rol oynar (Yavuzer 2000: 126-127). Oyun, çocukların gelişiminde temel bir ihtiyaçtır. Sportif faaliyetler, çocukların yaşlılarıyla bir araya gelmelerini sağlamakla kalmaz, aynı zamanda kazanma ve kaybetme deneyimleriyle birlikte kurallara ve kararlara uymayı öğrenmelerini sağlar. Ancak bu tür etkinliklerde çocuğun sporcu kimliği vurgulanmamalı, daha çok onun insanî yönleri üzerinde durulmalıdır. Bu yaklaşım, çocuğun kendini tanıma ve bedensel özelliklerini fark etme şansını artırır. Böylece, çocuk kendisinden daha yetenekli ve daha az yetenekli bireylerle karşılaştığında, bu farklılıkları anlamayı öğrenir. Bu deneyimler, çocuğa hayatta karşılaşılabileceği çeşitli durumlarla başa çıkma yeteneği kazandırır. Aynı zamanda, çocuğun kendi yeteneklerini değerlendirme yeteneğini geliştirir. Bu, çocuğun kendisinden daha iyi olanları takdir etmeyi ve kendisinden daha az yetenekli olanları küçümsememeyi öğrenmesine yardımcı olur. Bu yaşantılar, çocuğun empati geliştirmesine ve çeşitli sosyal durumlar karşısında duyarlı olmasına katkıda bulunur. Sonuç olarak, çocuk, yaşamın değişik alanlarında ve çeşitli koşullar altında daha iyi uyum sağlama becerisi kazanır (Yıldırım, 2017: 48).

2.3.4. Zihinsel Beklentiler

İnsanın sportif becerileri otomatik olarak gelmez; bunlar öğrenilir. Bu nedenle, bireyin bu becerileri öğrenmesini sağlayan temel malzeme zihinsel süreçlerdir. Becerilerin öğrenilmesi için zihinsel uyanıklık, hazırlık ve çaba önemlidir, ancak aynı zamanda beyin ile kaslar arasında bir koordinasyon kurulmasını da düşünmek gerekir.

Becerinin öğrenilmesi, sadece o beceriye odaklanmayı değil, aynı zamanda bu beceriyle ilgili kurallar, teknikler, yöntemler ve terimlerin öğrenilmesini içerir (Aracı, 2004: 168-169). Çocuklar sportif etkinliklerde sürekli olarak oyunun kurallarını anlama, rakip oyuncuların yeteneklerini değerlendirme ve kendi performanslarını bu çerçevede gözden geçirme süreçleriyle karşı karşıya kalır. Bu değerlendirmelerin sonucunda, çocuklar oyunun kurallarına uygun bir şekilde taktik geliştirir ve kendi yeteneklerini rakamlarla ölçme yeteneğini geliştirir. Bu zihinsel çalışma, çocuğun algılama, yorumlama, değerlendirme ve karar verme gibi zihinsel yeteneklerinin doğru bir şekilde gelişmesine katkı sağlar. Oyun içindeki bu düşünsel süreçler, çocuğun hem bireysel hem de takım düzeyinde avantaj elde etme becerisini geliştirmesine olanak tanır (Özdağ vd., 2008).

2.3.5. Sağlık Beklentisi

Günümüzde şehirleşme hızla artmakta ve teknolojinin gelişimi, toplumlarda endüstrileşme ve çarpık yapılaşmanın yol açtığı sosyo-ekonomik ve kültürel sorunlarla birlikte, psikolojik gerginliği artıran faktörleri beraberinde getirmiştir. Bu faktörler arasında gürültü, yoğun trafik gibi etkenler de bulunmaktadır (Parlak, 2019: 21). İnsanın sağlıklı bir yaşam sürmesi, beden yapısını, fizyolojisini ve psikolojisini iyi durumda tutması için spor yapma ihtiyacı vardır. Bu, bireyin günlük aktivitelerini sürdürebilmesi ve gerektiğinde ekstra gücünü ortaya koyabilmesi anlamına gelir. Spor, alternatif bir sağlık yöntemi olarak kabul edilebilir, çünkü düzenli olarak yapıldığında kişinin genel sağlığını geliştirebilir ve hastalıklara karşı dirençli bir vücut yapısı oluşturabilir. Bu nedenle, bu ihtiyacın karşılanması, insanların daha sağlıklı ve dirençli bir yaşam sürmelerine katkı sağlayabilir (Parlak, 2019: 21).

2.3.6. Psikolojik Beklentiler

Psikolojik isteklerin karşılanması ve doyurulması genellikle bedensel ihtiyaçlara bağlıdır. Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisine göre, temelde bedensel isteklerin karşılanması önceliklidir. Her bireyin benzersiz ihtiyaçları bulunur ve bu ihtiyaçlar, bireyin belirli eylemleri gerçekleştirmesi için bir motivasyon kaynağı oluşturur. İnsanların ihtiyaçlarını tamamen veya kusursuz bir şekilde tatmin etmek genellikle nadir bir durumdur. Bu nedenle, bireyler bir şeyin eksikliğini hissettiğinde, bu eksikliği gidermeye yönelik amaçlı davranışlarda bulunarak tatmin olmaya çalışırlar (Sarol, 2013: 31-32). Kişinin zihinsel ve fiziksel performansı, sağlık durumu, yaratıcılığı ve

kültürel gelişmeler açısından serbest zaman aktivitelerinin önemli bir rol oynadığı ifade edilmektedir (Özşaker, 2012: 126-127).

2.4. GÜDÜLENME

Güdülenme kelimesinin etimolojik kökeni incelendiğinde, bu terimin Latince "hareket etmek" anlamına gelen "movere" ve "mot" terimlerinden türediği görülmektedir. Ayrıca, güdülenme kavramı, bireyi doğrudan herhangi bir davranışı sergilemeye yönlendiren baskın içsel bir kuvvet olarak da tanımlanabilir. Bu tanım, güdülenmenin temelde bir hareketi başlatma veya yönlendirme süreci olduğunu vurgular. Bireyin içsel dürtüleri, ihtiyaçları veya hedefleri, onu belirli bir davranışı gerçekleştirmeye yönlendirir ve bu da güdülenme sürecini oluşturur. Bu bağlamda, güdülenme, insan davranışlarının altında yatan itici güçleri anlamak açısından psikolojide önemli bir kavramdır (Taştan, 2020: 12). Motivasyon, bireyin hedeflerine ulaşmak için içsel bir arzu duymasını, bu arzunun sürekli bir şekilde devam etmesini ve bu arzunun bireyin davranışlarını olumlu bir şekilde etkilemesini ifade eder (Sipahi, 2021: 32). Güdülenme, bireyin belirli bir hedefi gerçekleştirmek amacıyla ortaya koyduğu çabanın yoğunluğu ve yönelimidir, başka bir deyişle kişinin motivasyon kaynaklı çaba düzeyi ve odaklanma yöntemidir (Çakmak vd., 2008: 3-4). Araştırmacılara göre, güdülenme, bireyin içsel olarak sahip olduğu itici güçle belirli bir hedefe doğru harekete geçmesini ifade eder. Özellikle bireyler, başarıya duydukları ihtiyaçlarını ve kişisel tatminlerini güdülenme aracılığıyla karşılamaktadırlar (Coleman, & Barries, 2000: 206).

2.4.1. İçsel güdülenme

İçsel güdülenme, belirli bir davranışı sergileme sürecinde dışsal ödül beklentisi olmaksızın, sadece eğlence, keyif alma ve kişisel tatmin elde etme amacıyla gönüllü olarak gerçekleştirilen bir yaklaşım olarak ifade edilir (Anshel, 2006: 209). Diğer bir deyişle, içsel motivasyon, belirli bir faaliyetin gerçekleştirilmesinden elde edilen zevk ve memnuniyetle kendiliğinden harekete geçme durumunu ifade eder (Kline, 2016). İçsel dürtülerimiz, heyecan, eğlence ve hareketle ilgili farkındalığımızın artmasına, yeteneklerimizi sergileme ve geliştirme imkânı sunmaktadır (Taştan, 2020: 13). İçsel güdülenme terimi, bireylerin faaliyetlere katılımını teşvik ederek, kendi içsel tatminlerini, mutluluklarını, zevk aldıkları şeyleri keşfetmelerini ve eğlenmelerini sağlayarak içsel motivasyonun gelişimine katkıda bulunabilen bir kavramdır (Erdem,

2008: 23). İçsel motivasyon, bireyin kendi içsel etmenlerinden kaynaklanan bir itici güçle harekete geçebilme yeteneğidir. İçsel motivasyonla hareket eden bireyler, gerçekleştirdikleri görevlerden keyif alır ve bu bilinçle hareket ederler (Konter, 1995). İçsel güdülenme düzeyleri yüksek olan bireyler hedeflerini ortaya koyarlar, eyleme dönüştürürler ve hedeflerine yönelik harekete geçerler (George, 1997: 11). Sporcuların içsel motivasyonlarının güçlü olması, daha fazla bilgi edinmelerini, becerilerini geliştirmelerini, başarı elde etmelerini ve tatmin edici performanslara ulaşmalarını destekleyebilir. Bu durumlar, sporcuların heyecanlarını artırarak etkileyici sonuçlar elde etmelerine olanak tanır (Kolayış, Sarı, & Köle, 2015: 133). Sporcular, spor yapmanın keyifli bir deneyime dönüşmesini içsel motivasyonlarıyla elde ederler. Bu motivasyon, aldıkları keyfi doğrudan eyleme geçirme sürecinde onları zorlamaz; aksine, sporcular kolayca harekete geçebilirler (Yıldırım, 2017: 15).

2.4.2. Dışsal güdülenme

Dışsal güdülenme, bir bireyin davranışlarının elde edilecek ödülle ilişkilendirilerek veya bu ödüle bağlı olarak yönlendirilebilmesini ifade eder (Anshel, 2006: 211). Dışsal güdülenmeyi tetikleyen ödüller arasında maddi unsurlar, örneğin para, kupa, madalya, sertifika gibi somut öğeler bulunabilir. Aynı şekilde, kilo vermek, daha güzel bir vücuda sahip olmak veya kas gelişimi sağlamak gibi tamamen bireysel hedefler de dışsal motivasyonu artırabilir (Erdem, 2008: 24-25). Spor yapma kararında ve belirli bir spor programına başlama aşamasında dışsal güdülenme oldukça etkili ve yardımcı olabilir. Ancak, dışsal güdülenmenin etkisi genellikle kısa vadeli olabilir. Bu nedenle, spora devam etmek ve sürekli bir güdülenme sürdürmek için içsel motivasyon kaynakları da kullanılmalıdır (Taştan, 2020: 14). Sporcuların davranışlarını gösterirken dış etkenlerin büyük bir etkisi olabilir. Özellikle olumsuz durumlardan kaçınma eğilimi ve sporcuların daha fazla ödül almak için performans sergileme isteği, spor başlangıçlarında önemli bir rol oynar (Sipahi, 2021: 38). Hem antrenörler hem de aileler, genç sporcuların olumlu bir motivasyon ortamında gelişmelerine yardımcı olmak için işbirliği yapmalıdırlar. Sporcuların, kendilerini diğerleriyle kıyaslamaktan ziyade, ilgilendikleri spor dalındaki becerilerini tam anlamıyla geliştirebilmeleri için zaman ve çaba harcamaları gerektiğini anlamaları önemlidir. Başarıya odaklanmak yerine, sporcuların azimle çalıştıkça performanslarının artacağını ve sporun temelde eğlenceli bir aktivite olduğunu hissedeceklerini öğrenmeleri gerekmektedir (Karageorghis, & Terry, 2015).

2.4.3. Sporda güdülenme

Spor psikolojisi, sürekli evrim geçiren ve bireylerde büyük ilgi uyandıran bir disiplindir. Bu alan, spor sırasındaki davranışları açıklamak ve spor bilimlerine çok yönlü bir bakış açısı getirmeyi amaçlar. Spor psikolojisinin belki de en önemli ve özel konularından biri, güdülenmedir. Bu kavram çerçevesinde yapılan araştırmalar, bireylerin belirli bir spor veya rekreasyonel etkinliğe katılma ve gerçekleştirdikleri fiziksel aktiviteyi sürdürme veya sonlandırma gibi çeşitli nedenlerle ilgili önemli bilgiler sunabilir (Yıldırım, 2017: 9). Sporda güdülenme, spor etkinliklerine katılan bireylerin hedeflerine ulaşmak için duydukları duygular ve ihtiyaçlarının, amaçladıkları performans çıktısına yönelik etkilerini tanımlar. Başarıyla güdülenme arasındaki ilişki, özellikle spor alanında doğrudan bir bağlantıya sahiptir. Düşük güdülenme, genellikle başarısız sonuçlarla sonuçlanabilir. Her birey, huzur bulabileceği ve kendini tatmin edebileceği bir ortam arar, aynı zamanda rahatsız edici durumlardan kaçma eğilimindedir. Güdülenme yapısı gereği, kaçınma ve arama eğilimleri her zaman mevcuttur. Olumlu veya olumsuz durumlarla karşılaşıldığında, bireyin eğilim gösterdiği yöne bağlı olarak güdülenme ortaya çıkar (Demir, 2020: 10). Sporcularda performans gelişimini etkileyen temel faktörlerden biri, güdülenmedir. Sporcuların hazırbulunuşluk durumlarına ortam hazırlayarak bu faktörü etkileyebiliriz. Birçok sporcu antrenman sırasında zamanın nasıl geçtiğini fark etmezken, diğerleri sporu sıkıcı bir aktivite olarak algılayabilir. Bu farklılıklar, güdülenme olgusunun temel etkenleri olan yön, kararlılık ve yoğunluktan kaynaklanmaktadır (Taştan, 2020: 13). Güdülenme, sporcuların ve antrenörlerin davranışlarını geliştiren önemli bir faktördür ve bu bağlamda "sabır, öğrenme ve performans gibi" unsurları içeren sporcu-antrenör ilişkisine odaklanır. Bu olgu, sportif etkinliklerin merkezinde, sporcuların ve antrenörlerin davranışsal değişkenlerini olumlu yönde etkileyerek, spor performansını artırmaya yöneliktir (Duda, 1989: 89). Antrenörler, sporcularının gelişiminde önemli ve önemsiz durumları ayırt edebilmelidir. Bu farkındalığa sahip olan antrenörler, sporcularının motivasyonunu artırabilir ve hem takım hem de bireysel başarıya istikrarlı bir şekilde ilerleyebilirler (Sipahi, 2021: 36).

2.4.4. Spora katılım güdüsü

Son yıllarda, spor psikolojisi alanındaki araştırmacılar, çocuk ve genç sporuna olan ilgilerini artırmış ve bu bağlamda gençlik sporuyla ilgili çeşitli konuları incelemişlerdir. Bu konular arasında antrenör tutumu, antrenör davranışları, genç sporcuların kişilik özellikleri, yarışma endişeleri ve sporu neden tercih ettikleri gibi çeşitli faktörler bulunmaktadır. Bu araştırmalar, genç sporcuların gelişimini anlamak ve desteklemek adına önemli bilgiler sağlamaktadır. Ayrıca, 1980'li yıllardan itibaren organizasyonlu sporlara katılan genç sporcuların bu sporlara katılma motivasyonlarını anlamak da araştırmacıların odak noktalarından biri haline gelmiştir. Bu bağlamda yapılan araştırmalar, genç sporcuların sporla ilişkili motivasyonlarını anlamak, spor katılımlarını teşvik etmek ve bu sporcuların potansiyelini en üst düzeye çıkarmak için stratejiler geliştirmek amacıyla gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamlı araştırmalar, çocuk ve genç sporunun sağlıklı gelişimine katkıda bulunmak, antrenörlerin etkili bir şekilde rehberlik yapmasını sağlamak ve genç sporcuların sporla ilgili deneyimlerini olumlu bir şekilde etkilemek amacıyla yürütülmektedir (Gill, Gross & Huddleston, 1983). Gill vd. (1983), spor katılımını teşvik etme motivasyonu ile ilgili ilk araştırmalarda, beceri gelişimi, öğrenim, eğlence, fiziksel uygunluk, arkadaş edinme ve başarı gibi faktörlerin spor katılımını etkileyen temel nedenler olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Gill vd. (1983), spor katılım güdülenmesinin önem kazanmasıyla birlikte, çeşitli yaklaşımlarda spor katılım güdüsünü değil, fiziksel aktiviteye olan tutumu incelediklerini belirterek, bu alanda standart ölçüm araçlarının eksikliğini vurgulamışlardır. Bu durum sonucunda, gençlerin spor yapma nedenlerini belirlemek için 'Spora Katılım Motivasyonu Anketi'ni (Participation Motivation Questionnaire) geliştirmişlerdir.

Spora katılım, bireylerin fiziksel güçlerinin artırılması ve ruhsal gelişimlerinin desteklenmesi için önemli bir faktördür. Aynı zamanda, toplumda sporun geniş kitleler tarafından benimsenmesini sağlamak, sosyal ilişkilerin kurulmasına da katkıda bulunur. Sporun iş birliği ve dayanışmayı teşvik etme açısından önemli bir rolü vardır. Sporun toplumun farklı kesimlerinde yaygınlaştırılabilmesi, hem devletin fonksiyonlarını yerine getirmesi hem de bireylerin ve sosyal grupların katkılarını gerektirir.

3. MATERYAL VE METOT

3.1. Evren Örneklem

Araştırmamızın evrenini Bitlis ve Bursa illerinde 2023-2024 eğitim-öğretim yılında öğrenim hayatlarına devam eden 10-14 yaş arası ilköğretim ve ortaokul öğrencileri oluşturmuştur. Örneklem grubu ise evrenden rasgele seçilmiş ve araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden 266 erkek 134 kadın olmak üzere toplam 400 katılımcıdan oluşmuştur.

3.2. Veri toplama Aracı

Araştırmada katılımcıların demografik bilgilerinin bulunduğu “Kişisel Bilgi Formu”, ve katılımcıların spora katılım güdülerinin belirlenebilmesi amacıyla uygulanan “Spora Katılım Güdüsü Ölçeği” (SKGÖ) olmak üzere iki ayrı veri toplama aracı kullanılmıştır. SKGÖ, 1983 yılında Gill vd. tarafından geliştirilen ve bireylerin spor ve egzersize katılımındaki sebepleri açıklamak için tasarlanmış 30 madde 8 alt boyuttan (beceri gelişimi, takım üyeliği/ruhu, eğlence, arkadaşlık, başarı, fiziksel uygunluk, yarışma ve hareket/aktif olma)oluşan bir ölçektir. Bu ölçek, katılımcıların spor ve egzersiz aktivitelerine katılmalarının arkasındaki güdülenmeyi değerlendirmek amacıyla kullanılır. Yanıtları değerlendirmek için 3'lü Likert tipi bir ölçek kullanılır, bu ölçekte katılımcılar, her bir neden için "Çok Önemli," "Az Önemli," veya "Hiç Önemli Değil" şeklinde derecelendirme yaparlar. SKGÖ ölçeği, Türkçeye Çelebi (1993) tarafından çevrilmiş ve geçerlik-güvenirlik çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmalar sonucunda ölçeğin güvenirlik katsayısı 0,91 olarak belirlenmiştir.

3.3. İstatiksel Analiz

Verilerin analizinde SPSS 21 istatistik paket programı kullanılmıştır. Araştırma grubunun demografik bilgileri ve spora katılım güdüsü ölçeği tanımlayıcı istatistikler olarak yüzde, frekans, aritmetik ortalama ve standart sapma teknikleri kullanılarak özetlenmiştir. Verilerin normallik analizi yapılmış olup, normal dağılım göstermediği belirlenen veriler için non-parametrik testlerden faydalanılmıştır. Araştırmada ikili grupları karşılaştırmak için “Man-Whitney U” ikiden fazla grupları karşılaştırmak için “Kruskal Wallis H” testi uygulanmıştır. Kruskal Wallis H sırasında oluşan farkın kaynağının belirlenmesinde ikili karşılaştırma testi uygulanmıştır. Anlamlılık düzeyi $p < 0,05$, güven aralığı %95 olarak belirlenmiştir.

4. BULGULAR

Çizelge 4.1. Katılımcıların Demografik Bilgilere İlişkin Analizleri

		N	Yüzde (%)
İliniz	Bitlis	200	50,0
	Bursa	200	50,0
Cinsiyet	Kadın	134	33,5
	Erkek	266	66,5
Yaş	10	72	18,0
	11	103	25,8
	12	129	32,3
	13	46	11,5
	14	50	12,5
Boy	121-130 cm	45	11,3
	131-140 cm	74	18,5
	141-150 cm	129	32,3
	151-160 cm	64	23,5
	161 cm ve üzeri	58	14,5
Vücut ağırlığı	30-40 kg	208	52,0
	41-50 kg	115	28,8
	51-60 kg	59	14,8
	61-70 kg	13	3,3
	71 kg ve üzeri	5	1,3
Aile gelir durumu	Kötü	13	3,3
	Orta	217	54,3
	İyi	170	42,5
Katılımcı eğitim durumu	İlkokul	186	46,5
	Ortaokul	214	53,5
Anne eğitim durumu	İlkokul	149	37,3
	Ortaokul	96	24,0
	Lise	104	26,0
	Üniversite	51	12,8
Baba eğitim durumu	İlkokul	89	22,3
	Ortaokul	96	24,0
	Lise	135	33,8
	Üniversite	80	20,0

Tablo 1 incelendiğinde; araştırma grubunun %50,0 sinin Bitlis %50,0'sinin Bursa ilinden olduğu %33,4'ünün kadın %66,5'inin erkek olduğu %18,0'i 10 yaşında %25,8'inin 11 yaşında %32,3'ünün 12 yaşında %11,5'inin 13 yaşında %12,5'inin 14 yaşında olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca %11,3'ünün 121-130 cm %18,5'inin 131-140 cm %32,3'ünün 141-150 cm %23,5'inin 151-160 cm %14,5'inin 161 cm ve üzerinde olduğu %52,0'sinin 30-40 kg %28,8'inin 41-50 kg %14,8'inin 51-60 kg %3,3'ünün 61-70 kg %1,3'ünün 71 kg ve üzerinde olduğu %3,3'ünün aile gelir durumunun kötü %54,3'ünün orta düzeyde %42,5'inin iyi düzeyde olduğu %46,5'inin ilkokul öğrencisi %53,5'inin ortaokul öğrencisi olduğu %37,3'ünün anne eğitim durumunun ilkokul

%24,0'ünün ortaokul %26,0'sının lise %12,8'inin üniversite olduğu %22,3'ünün baba eğitim durumunun ilkököl %24,0'ünün ortaokul %33,8'nin lise %20,0'sinin üniversite olduğu belirlenmiştir.

Çizelge 4.2. Katılımcıların İl Değişkenine Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	İl	N	Sıra Ortalaması	U	P
Beceri Gelişimi	Bitlis	200	224,09	15281,500	0,00*
	Bursa	200	176,91		
Takım Üyeliği/ Ruhhu	Bitlis	200	231,33	13835,000	0,00*
	Bursa	200	169,98		
Eğlence	Bitlis	200	206,15	18871,000	0,31
	Bursa	200	194,86		
Arkadaşlık	Bitlis	200	202,10	19681,000	0,77
	Bursa	200	198,91		
Başarı/Statü	Bitlis	200	214,70	17161,000	0,01*
	Bursa	200	186,31		
Fiziksel Uygunluk/ Enerji Harcama	Bitlis	200	229,45	14210,500	0,00*
	Bursa	200	171,55		
Yarışma	Bitlis	200	215,83	16934,500	0,00*
	Bursa	200	185,17		
Hareket/Aktif Olma	Bitlis	200	228,82	14335,500	0,00*
	Bursa	200	172,18		
Spora katılım güdüsü Ölçek toplam	Bitlis	200	230,44	14012,000	0,00*
	Bursa	200	170,56		

p<0.05

Tablo 2 incelendiğinde il değişkeni ile beceri gelişimi, takım ruhu, başarı, fiziksel uygunluk/enerji harcama, yarışma, hareket/aktif olma ve spora katılım ölçek toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu tespit edilirken(p<0.05), eğlence ve arkadaşlık alt boyutları toplam puan ortalaması arasında anlamlı farklılık olmadığı belirlenmiştir (p>0.05).

Çizelge 4.3. Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	Sıra Ortalaması	U	P
Beceri Gelişimi	Erkek	266	187,57	14381,500	0,00*
	Kadın	134	226,18		
Takım Üyeliği/ Ruhhu	Erkek	266	177,85	11796,500	0,00*

	Kadın	134	245,47		
Eğlence	Erkek	266	198,60	17316,000	0,63
	Kadın	134	204,28		
Arkadaşlık	Erkek	266	196,43	16739,500	0,30
	Kadın	134	208,58		
Başarı/Statü	Erkek	266	192,36	15658,000	0,04*
	Kadın	134	216,65		
Fiziksel Uygunluk/ Enerji Harcama	Erkek	266	187,27	14301,500	0,00*
	Kadın	134	226,77		
Yarışma	Erkek	266	186,73	14160,500	0,00*
	Kadın	134	227,82		
Hareket/Aktif Olma	Erkek	266	189,15	14802,500	0,00*
	Kadın	134	223,03		
Spora katılım güdüsü Ölçek toplam	Erkek	266	182,44	13017,000	0,00*
	Kadın	134	236,36		

p<0.05

Tablo 3 incelendiğinde cinsiyet değişkeni ile beceri gelişimi, takım ruhu, başarı, fiziksel uygunluk, yarışma, hareket alt boyutları ve spora katılım güdüsü ölçek toplam puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu belirlenirken ($p<0.05$), eğlence ve arkadaşlık alt boyutları toplam puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Çizelge 4.4. Katılımcıların Eğitim Durumu Değişkenine Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Eğitim durumu	N	Sıra Ortalaması	U	P
Beceri Gelişimi	İlkokul	186	201,85	19650,000	0,80
	Ortaokul	214	199,32		
Takım Üyeliği/ Ruhu	İlkokul	186	203,27	19386,500	0,64
	Ortaokul	214	198,09		
Eğlence	İlkokul	186	203,69	19308,000	0,59
	Ortaokul	214	197,72		
Arkadaşlık	İlkokul	186	197,81	19401,500	0,65
	Ortaokul	214	202,84		
Başarı/Statü	İlkokul	186	207,46	18607,500	0,24
	Ortaokul	214	194,45		
Fiziksel Uygunluk/ Enerji Harcama	İlkokul	186	199,26	19671,000	0,83
	Ortaokul	214	201,58		
Yarışma	İlkokul	186	209,67	18196,500	0,12
	Ortaokul	214	192,53		
Hareket/Aktif Olma	İlkokul	186	196,19	19101,000	0,47
	Ortaokul	214	204,24		
Spora katılım güdüsü Ölçek toplam	İlkokul	186	204,12	19229,500	0,55
	Ortaokul	214	197,36		

p<0.05

Tablo 4 incelendiğinde eğitim durumu değişkeni ile beceri gelişimi, takım ruhu, eğlence, arkadaşlık, başarı, fiziksel uygunluk, yarışma, hareket alt boyutları ve spora katılım güdüsü ölçek toplam puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı belirlenmiştir (p>0.05).

Çizelge 4.5. Katılımcıların Yaş Değişkenine Göre Kruskal-Wallis Test Analizleri

Alt Boyutlar	Yaş	N	$\bar{X} \pm SS$	Kruskal- Wallis H Testi	Anlamlı Farklılık
Beceri Gelişimi	10	72	1,14±,300	$\chi^2=2,951$ (p=0,56)	
	11	103	1,17±,237		
	12	129	1,21±,343		
	13	46	1,29±,467		
	14	50	1,18±,287		
	N	400	1,19±,323		
Takım Üyeliği/ Ruhu	10	72	1,32±,395	$\chi^2=3,095$ (p=0,54)	
	11	103	1,35±,371		
	12	129	1,38±,457		
	13	46	1,40±,466		
	14	50	1,29±,406		
	N	400	1,35±,419		
Eğlence	10	72	1,40±,366	$\chi^2=,730$ (p=0,94)	
	11	103	1,40±,339		
	12	129	1,45±,412		
	13	46	1,41±,412		
	14	50	1,41±,370		
	N	400	1,42±,380		
Arkadaşlık	10	72	1,42±,454	$\chi^2=7,569$ (p=0,10)	
	11	103	1,54±,505		
	12	129	1,57±,428		
	13	46	1,57±,490		
	14	50	1,58±,489		
	N	400	1,53±,469		
Başarı/Statü	10	72	1,35±,323	$\chi^2=9,652$ (p=0,04*)	14-11
	11	103	1,37±,346		
	12	129	1,36±,392		
	13	46	1,42±,519		
	14	50	1,22±,300		
	N	400	1,35±,378		
Fiziksel Uygunluk/ Enerji Harcama	10	72	1,45±,398	$\chi^2=11,882$ (p=0,01*)	14-11 14-12
	11	103	1,46±,319		
	12	129	1,46±,355		
	13	46	1,37±,396		
	14	50	1,31±,288		
	N	400	1,43±,354		
Yarışma	10	72	1,49±,481	$\chi^2=16,781$ (p=0,00*)	14-11
	11	103	1,52±,405		
	12	129	1,45±,474		
	13	46	1,36±,502		
	14	50	1,26±,308		
	N	400	1,44±,450		

Hareket/Aktif Olma	10	72	1,41±,428	$\chi^2=10,988$ (p=0,02*)	14-11 14-13
	11	103	1,45±,440		
	12	129	1,45±,496		
	13	46	1,49±,464		
	14	50	1,25±,359		
	N	400	1,42±,454		
Spora Katılım Güdüsü Ölçek Toplam	10	72	1,37±,277	$\chi^2=9,045$ (p=0,06)	
	11	103	1,41±,216		
	12	129	1,42±,285		
	13	46	1,41±,364		
	14	50	1,31±,223		
	N	400	1,39±,272		

p<0.05

Tablo 5 incelendiğinde yaş değişkeni ile başarı, fiziksel uygunluk, yarışma ve hareket alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu (p<0.05), beceri, takım ruhu, eğlence ve arkadaşlık alt boyutlarında ise anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür (p>0.05). Ayrıca başarı alt boyutundaki farklılığın 14-11 yaş, fiziksel uygunluk alt boyutundaki anlamlı farklılığın 14-11 yaş ile 14-12 yaş, yarışma alt boyutundaki anlamlı farklılığın 14-11 yaş, hareket alt boyutundaki farklılığın ise 14-11 yaş ile 14-13 yaş arasındaki ilişkiden kaynaklandığı tespit edilmiştir.

Çizelge 4.6. Katılımcıların Boy Değişkenine Göre Kruskal-Wallis Test Analizleri

Alt Boyutlar	Boy	N	$\bar{X} \pm SS$	Kruskal- Wallis H Testi	Anlamlı Farklılık
Beceri Gelişimi	121-130	45	1,22±,316	$\chi^2=5,380$ (p=0,14)	
	131-140	74	1,19±,264		
	141-150	129	1,18±,330		
	151-160	94	1,20±,342		
	161 cm ve üzeri	58	1,18±,359		
	N	400	1,19±,323		
Takım Üyeliği/ Ruhu	121-130	45	1,39±,371	$\chi^2=3,426$ (p=0,33)	
	131-140	74	1,40±,415		
	141-150	129	1,35±,430		
	151-160	94	1,30±,376		
	161 cm ve üzeri	58	1,36±,500		
	N	400	1,35±,419		
Eğlence	121-130	45	1,48±,382	$\chi^2=5,736$ (p=0,12)	
	131-140	74	1,42±,346		
	141-150	129	1,43±,371		
	151-160	94	1,37±,391		
	161 cm ve üzeri	58	1,43±,422		
	N	400	1,42±,380		
Arkadaşlık	121-130	45	1,45±,461	$\chi^2=9,723$ (p=0,02*)	151-160cm-121-130cm
	131-140	74	1,54±,510		
	141-150	129	1,54±,463		
	151-160	94	1,50±,452		
	161 cm ve üzeri	58	1,63±,461		
	N	400	1,54±,461		

	N	400	1,53±,469		
	121-130	45	1,46±,406		
	131-140	74	1,36±,339		
	141-150	129	1,37±,388		
Başarı/Statü	151-160	94	1,28±,372	$\chi^2=7,161$ (p=0,06)	
	161 cm ve üzeri	58	1,32±,376		
	N	400	1,35±,378		
	121-130	45	1,55±,381		
	131-140	74	1,50±,358		
Fiziksel Uygunluk/ Enerji Harcama	141-150	129	1,40±,337	$\chi^2=12,137$ (p=0,00*)	161cm ve üzeri-121-130cm
	151-160	94	1,40±,345		
	161 cm ve üzeri	58	1,37±,356		
	N	400	1,43±,354		
	121-130	45	1,58±,450		
	131-140	74	1,43±,385		
Yarışma	141-150	129	1,49±,496	$\chi^2=,820$ (p=0,84)	
	151-160	94	1,35±,438		
	161 cm ve üzeri	58	1,38±,403		
	N	400	1,44±,450		
	121-130	45	1,60±,493		
	131-140	74	1,41±,427		
Hareket/Aktif Olma	141-150	129	1,45±,454	$\chi^2=2,417$ (p=0,491)	
	151-160	94	1,34±,441		
	161 cm ve üzeri	58	1,37±,446		
	N	400	1,42±,454		
	121-130	45	1,47±,266		
	131-140	74	1,41±,236		
Spora katılım güdüsü	141-150	129	1,40±,276	$\chi^2=8,725$ (p=0,03*)	151-160 cm-121-130 cm
Ölçek toplam	151-160	94	1,34±,274		
	161 cm ve üzeri	58	1,38±,296		
	N	400	1,39±,272		

p<0.05

Tablo 6 incelendiğinde boy değişkeni ile arkadaşlık, fiziksel uygunluk ve spora katılım güdüsü ölçek toplam puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu belirlenirken ($p<0.05$), diğer alt boyutlar ile anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür ($p>0.05$). Ayrıca arkadaşlık alt boyutundaki anlamlı farklılığın 151-160cm ile 121-130cm arasından kaynaklandığı, fiziksel uygunluk alt boyutunun 161cm üzeri-121-130 cm arasından kaynaklandığı, ölçek toplamdaki farklılığın 151-160 cm ile 121-130 cm arasından kaynaklandığı tespit edilmiştir.

Çizelge 4.7. Katılımcıların Kilo Değişkenine Göre Kruskal-Wallis Test Analizleri

Alt Boyutlar	Kilo	N	$\bar{X} \pm SS$	Kruskal- Wallis H Testi	Anlamlı Farklılık
Beceri Gelişimi	30-40	208	1,18±,292	$\chi^2=1,903$ (p=0,75)	
	41-50	115	1,17±,334		
	51-60	59	1,25±,416		
	61-70	13	1,17±,258		
	71 kg ve üzeri	5	1,26±,278		
	N	400	1,19±,323		
Takım Üyeliği/ Ruhu	30-40	208	1,34±,398	$\chi^2=2,716$ (p=0,60)	
	41-50	115	1,35±,405		
	51-60	59	1,41±,492		
	61-70	13	1,30±,578		
	71 kg ve üzeri	5	1,35±,285		
	N	400	1,35±,419		
Eğlence	30-40	208	1,44±,385	$\chi^2=3,080$ (p=0,54)	
	41-50	115	1,38±,360		
	51-60	59	1,44±,417		
	61-70	13	1,36±,299		
	71 kg ve üzeri	5	1,50±,306		
	N	400	1,42±,380		
Arkadaşlık	30-40	208	1,52±,471	$\chi^2=3,266$ (p=0,51)	
	41-50	115	1,56±,468		
	51-60	59	1,58±,489		
	61-70	13	1,35±,440		
	71 kg ve üzeri	5	1,46±,182		
	N	400	1,53±,469		
Başarı/Statü	30-40	208	1,37±,375	$\chi^2=2,328$ (p=0,67)	
	41-50	115	1,32±,365		
	51-60	59	1,35±,408		
	61-70	13	1,30±,451		
	71 kg ve üzeri	5	1,28±,303		
	N	400	1,35±,378		
Fiziksel Uygunluk/ Enerji Harcama	30-40	208	1,45±,358	$\chi^2=3,615$ (p=0,46)	
	41-50	115	1,39±,348		
	51-60	59	1,44±,355		
	61-70	13	1,40±,305		
	71 kg ve üzeri	5	1,52±,460		
	N	400	1,43±,354		
Yarışma	30-40	208	1,48±,467	$\chi^2=5,530$ (p=0,23)	
	41-50	115	1,38±,433		
	51-60	59	1,45±,410		
	61-70	13	1,35±,517		
	71 kg ve üzeri	5	1,33±,235		
	N	400	1,44±,450		
Hareket/Aktif Olma	30-40	208	1,43±,449	$\chi^2=1,728$ (p=0,78)	
	41-50	115	1,43±,485		
	51-60	59	1,43±,429		
	61-70	13	1,30±,440		
	71 kg ve üzeri	5	1,33±,333		
	N	400	1,43±,449		

	üzeri N	400	1,42±,454	
Spora katılım güdüsü	30-40	208	1,40±,270	
	41-50	115	1,37±,264	
Ölçek toplam	51-60	59	1,42±,296	$\chi^2=3,166$ (p=0,53)
	61-70	13	1,32±,283	
	71 kg ve üzeri N	5	1,38±,221	
		400	1,39±,272	

p>0.05

Tablo 7 incelendiğinde kilo değişkeni ile beceri, takım ruhu, eğlence, arkadaşlık, başarı, fiziksel uygunluk, yarışma, hareket alt boyutları ve spora katılım güdüsü ölçek toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür (p>0.05).

Çizelge 4.8. Katılımcıların Aile Gelir Durumu Değişkenine Göre Kruskal-Wallis Test Analizleri

Alt Boyutlar	Aile Gelir Durumu	N	$\bar{X} \pm SS$	Kruskal- Wallis H Testi	Anlamlı Farklılık
Beceri Gelişimi	İyi	13	1,38±,574	$\chi^2=3,749$ (p=0,15)	
	Orta	217	1,19±,299		
	Kötü	170	1,17±,326		
	N	400	1,19±,323		
Takım Üyeliği/ Ruhu	İyi	13	1,57±,679	$\chi^2=,872$ (p=0,64)	
	Orta	217	1,35±,415		
	Kötü	170	1,34±,397		
	N	400	1,35±,419		
Eğlence	İyi	13	1,57±,571	$\chi^2=1,241$ (p=0,53)	
	Orta	217	1,42±,371		
	Kötü	170	1,40±,372		
	N	400	1,42±,380		
Arkadaşlık	İyi	13	1,79±,726	$\chi^2=1,507$ (p=0,47)	
	Orta	217	1,53±,452		
	Kötü	170	1,52±,465		
	N	400	1,53±,469		
Başarı/Statü	İyi	13	1,50±,597	$\chi^2=,891$ (p=0,64)	
	Orta	217	1,36±,385		
	Kötü	170	1,32±,346		
	N	400	1,35±,378		
Fiziksel Uygunluk/ Enerji Harcama	İyi	13	1,78±,544	$\chi^2=6,931$ (p=0,03*)	İyi-kötü Orta-kötü
	Orta	217	1,42±,339		
	Kötü	170	1,42±,345		
	N	400	1,43±,354		
Yarışma	İyi	13	1,71±,718	$\chi^2=1,519$ (p=0,46)	
	Orta	217	1,44±,443		
	Kötü	170	1,42±,429		
	N	400	1,44±,450		
Hareket/Aktif Olma	İyi	13	1,74±,579	$\chi^2=5,036$ (p=0,32)	
	Orta	217	1,41±,435		
	Kötü	170	1,41±,461		

	N	400	1,42±,454	
Spora katılım güdüsü	İyi	13	1,63±,516	
	Orta	217	1,39±,257	$\chi^2=3,715$
Ölçek toplam	Kötü	170	1,38±,258	(p=0,15)
	N	400	1,39±,272	

p>0.05

Tablo 8 incelendiğinde aile gelir durumu değişkeni ile fiziksel uygunluk alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olduğu görülürken (p<0.05) diğer alt boyutlar arasında anlamlı farklılık olmadığı saptanmıştır (p>0.05). Aile gelir durumundaki ilişkinin iyi-kötü ve orta-kötü arasındaki paralellikten kaynaklandığı tespit edilmiştir.

Çizelge 4.9. Katılımcıların Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Kruskal-Wallis Test Analizleri

Alt Boyutlar	Anne Eğitim Durumu	N	$\bar{X} \pm SS$	Kruskal- Wallis H Testi	Anlamlı Farklılık
Beceri Gelişimi	İlkokul	149	1,21±,295	$\chi^2=3,256$ (p=0,34)	
	Ortaokul	96	1,18±,293		
	Lise	104	1,20±,372		
	Üniversite	51	1,16±,355		
	N	400	1,19±,323		
Takım Üyeliği/ Ruhu	İlkokul	149	1,38±,443	$\chi^2=3,000$ (p=0,39)	
	Ortaokul	96	1,34±,321		
	Lise	104	1,38±,493		
	Üniversite	51	1,26±,336		
	N	400	1,35±,419		
Eğlence	İlkokul	149	1,42±,393	$\chi^2=1,204$ (p=0,75)	
	Ortaokul	96	1,38±,334		
	Lise	104	1,46±,408		
	Üniversite	51	1,42±,361		
	N	400	1,42±,380		
Arkadaşlık	İlkokul	149	1,53±,471	$\chi^2=1,152$ (p=0,76)	
	Ortaokul	96	1,54±,488		
	Lise	104	1,57±,472		
	Üniversite	51	1,47±,428		
	N	400	1,53±,469		
Başarı/Statü	İlkokul	149	1,34±,382	$\chi^2=5,161$ (p=0,16)	
	Ortaokul	96	1,30±,282		
	Lise	104	1,37±,437		
	Üniversite	51	1,43±,387		
	N	400	1,35±,378		
Fiziksel Uygunluk/ Enerji Harcama	İlkokul	149	1,44±,308	$\chi^2=3,691$ (p=0,29)	
	Ortaokul	96	1,36±,302		
	Lise	104	1,47±,439		
	Üniversite	51	1,45±,371		
	N	400	1,43±,354		
Yarışma	İlkokul	149	1,42±,406	$\chi^2=,164$ (p=0,98)	
	Ortaokul	96	1,45±,454		

	Lise	104	1,44±,479	
	Üniversite	51	1,47±,508	
	N	400	1,44±,450	
Hareket/Aktif Olma	İlkokul	149	1,46±,449	$\chi^2=3,441$ (p=0,32)
	Ortaokul	96	1,37±,426	
	Lise	104	1,45±,498	
	Üniversite	51	1,37±,425	
	N	400	1,42±,454	
Spora katılım güdüsü Ölçek toplam	İlkokul	149	1,40±,258	$\chi^2=,725$ (p=0,86)
	Ortaokul	96	1,36±,209	
	Lise	104	1,42±,332	
	Üniversite	51	1,39±,282	
	N	400	1,39±,272	

p>0.05

Tablo 9 incelendiğinde anne eğitim durumu değişkeni ile beceri, takım ruhu, eğlence, arkadaşlık, başarı, fiziksel uygunluk, yarışma, hareket alt boyutları ve spora katılım güdüsü ölçek toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür (p>0.05).

Çizelge 4.10. Katılımcıların Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre Kruskal-Wallis Test Analizleri

Alt Boyutlar	Baba Eğitim Durumu	N	$\bar{X} \pm SS$	Kruskal- Wallis H Testi	Anlamlı Farklılık
Beceri Gelişimi	İlkokul	89	1,24±,327	$\chi^2=5,380$ (p=0,14)	
	Ortaokul	96	1,15±,251		
	Lise	135	1,18±,339		
	Üniversite	80	1,20±,365		
	N	400	1,19±,323		
Takım Üyeliği/ Ruhu	İlkokul	89	1,44±,467	$\chi^2=3,426$ (p=0,33)	
	Ortaokul	96	1,30±,353		
	Lise	135	1,35±,437		
	Üniversite	80	1,34±,400		
	N	400	1,35±,419		
Eğlence	İlkokul	89	1,44±,403	$\chi^2=5,736$ (p=0,12)	
	Ortaokul	96	1,34±,339		
	Lise	135	1,43±,399		
	Üniversite	80	1,47±,360		
	N	400	1,42±,380		
Arkadaşlık	İlkokul	89	1,65±,507	$\chi^2=9,723$ (p=0,02*)	Ortaokul-ilkokul
	Ortaokul	96	1,44±,445		
	Lise	135	1,55±,479		
	Üniversite	80	1,47±,410		
	N	400	1,53±,469		
Başarı/Statü	İlkokul	89	1,35±,369	$\chi^2=7,161$ (p=0,06)	
	Ortaokul	96	1,31±,343		
	Lise	135	1,33±,407		
	Üniversite	80	1,42±,375		
	N	400	1,35±,378		
Fiziksel Uygunluk/	İlkokul	89	1,45±,343	$\chi^2=12,137$ (p=0,00*)	Ortaokul-ilkokul
	Ortaokul	96	1,33±,279		

Enerji Harcama	Lise	135	1,44±,397		
	Üniversite	80	1,51±,351		
	N	400	1,43±,354		
Yarışma	İlkokul	89	1,45±,424	$\chi^2=,820$ (p=0,84)	
	Ortaokul	96	1,40±,419		
	Lise	135	1,45±,468		
	Üniversite	80	1,47±,485		
	N	400	1,44±,450		
Hareket/Aktif Olma	İlkokul	89	1,49±,515	$\chi^2=2,417$ (p=0,49)	
	Ortaokul	96	1,38±,384		
	Lise	135	1,38±,419		
	Üniversite	80	1,47±,508		
	N	400	1,42±,454		
Spora katılım güdüsü Ölçek toplam	İlkokul	89	1,43±,276	$\chi^2=8,725$ (p=0,03*)	Ortaokul- ilkokul
	Ortaokul	96	1,33±,212		
	Lise	135	1,39±,299		
	Üniversite	80	1,42±,275		
	N	400	1,39±,272		

p<0.05

Tablo 10 incelendiğinde baba eğitim durumu değişkeni ile arkadaşlık, fiziksel uygunluk alt boyutları ve spora katılım güdüsü ölçek toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu saptanırken (p<0.05), diğer alt boyutlar arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür (p>0.05). Ayrıca arkadaşlık alt boyutundaki farklılığın ortaokul-ilkokul arasındaki ilişkiden kaynaklandığı, fiziksel uygunluk alt boyutundaki farklılığın ortaokul-ilkokul arasındaki ilişkiden kaynaklandığı, spora katılım güdüsü ölçek toplamındaki farklılığın ortaokul-ilkokul arasındaki ilişkiden kaynaklandığı tespit edilmiştir.

5.TARTIŞMA

Spora başlama nedenleri, bireylerin fiziksel, zihinsel ve sosyal sağlıklarını etkileyen önemli bir faktör olduğu söylenebilir. Bu nedenler, kişinin sporu hayatına dâhil etmesindeki motivasyonu belirler ve bu kararın uzun vadeli etkilerini şekillendirebilir. Spora başlamanın çeşitli nedenleri, bireylerin yaşam kalitesini artırabilir, sağlıklı alışkanlıklar kazanmalarına yardımcı olabilir ve genel iyilik hallerini olumlu yönde etkileyebilir. Bu bağlamda bu çalışma Bitlis ve Bursa illerinde öğrenim gören 10-14 yaş arasındaki çocukların spora başlama nedenlerinin karşılaştırılması amacıyla yapılmıştır. Araştırmamızın sonucunda Bitlis ilindeki öğrencilerin spora katılım güdüsü ölçek toplam ve tüm alt boyutlarında puan ortalamalarının Bursa ilindeki öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu bulgu, bireylerin bulunduğu ildeki sporla ilgili çeşitli alanlarda ve farklı olanaklardan faydalanabilme kapasitesiyle ilgili olduğu düşünülmektedir. Yapılan çalışmalar incelendiğinde; Görgüt (2012) tarafından gerçekleştirilen araştırmada, Marmara-Doğu Anadolu, Ege-Karadeniz, Ege-Doğu Anadolu, Akdeniz-Doğu Anadolu, İç Anadolu-Doğu Anadolu grupları arasında farklılıklar tespit edilmiştir. Başar (2014) yapmış olduğu çalışmada İstanbul, Mersin, Ankara, İzmir Kocaeli ve Kütahya illerinin grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğunu belirtmiştir. Ayrıca mersin ilinde yaşayan sporcuların puan ortalamasının Kocaeli ve İstanbul ilindeki sporculara göre daha yüksek olduğunu ifade etmiştir. Araştırmamızda elde edilen bulgular, literatürdeki mevcut bilgilerle paralellik gösterirken, bu benzerliğin kökeninde farklı bölgelerde ve illerde yaşayan bireylerin coğrafi özelliklerindeki çeşitlilik bulunmaktadır. Bu durum, yerel coğrafi unsurların, araştırma sonuçlarıyla literatür arasındaki benzerlikleri etkileyen önemli bir faktör olarak ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda, çalışmamızın bulguları, coğrafi özelliklerin, bireylerin davranışları ve deneyimleri üzerindeki etkilerini anlamada bölgesel ve yerel perspektiflerin önemini vurgulamaktadır.

Araştırmamızın neticesinde cinsiyet değişkeni ile beceri, takım ruhu, başarı, fiziksel uygunluk, yarışma, hareket alt boyutları ve spora katılım güdüsü ölçek toplam puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Ayrıca kadınların tüm alt boyutlarda ve spora katılım güdüsü ölçek toplam puanlarının erkeklere göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Yapılan benzer çalışmalar incelendiğinde; Sirard ve ark. (2006) yapmış oldukları çalışmada kadınların spora katılım güdülerinin erkeklerden

farklı olduğunu tespit etmişlerdir. Demirezen ve ark (2016) çalışmalarında cinsiyet değişkeni ile başarı, yarışma ve eğlence alt boyutlarında anlamlı farklılık olduğunu ifade etmişlerdir. Korur ve ark (2013) gençlerle ilgili yapmış oldukları çalışmada cinsiyet değişkeninde istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğunu ifade etmişlerdir. Aksoy ve Civelek (2022) yapmış oldukları çalışmada kadın sporcularda başarı, statü, eğlence ve yarışma alt boyutlarındaki puan ortalamalarını erkek sporculara göre daha yüksek olduğunu ifade etmişlerdir. Yine yapılan başka bir çalışmada beceri, hareket ve takım ruhu alt boyutları kız öğrencileri için spora katılımı en önemli nedenler olduğunu belirtilmiştir Şirin (2008). Yüksel ve Bayar (2015) ortaokul ve lise öğrencileriyle yapmış olduğu çalışmada cinsiyet değişkeni ile spora katılım nedenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğunu tespit etmişlerdir. Veysel ve Temel (2021) tarafından yapılan çalışmada spora katılım güdüsü ölçeğinin takım ruhu alt boyutunda kadınların erkeklere göre daha yüksek puan ortalamasına sahip olduklarını belirtmişlerdir. Aycan ve Yıldız (2016) 11-14 yaş grubundaki öğrencilerin spora katılım motivasyonunu inceledikleri çalışmada cinsiyet açısından anlamlı farklılık olduğunu ve kız öğrencilerin başarı ve yarışma alt boyutlarında erkek öğrencilere göre daha yüksek puan ortalamasına sahip olduklarını saptamışlardır. Yapılan çalışmalar araştırmamızı destekler niteliktedir. Fakat literatürde çalışmamızın aksine çalışmalar bulunmaktadır. Bircan ve Çetin (2021) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin spora katılım güdüsü ile cinsiyet arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığını belirtmişlerdir. Kılınç ve ark (2012) yapmış oldukları çalışmada kadın ve erkeklerin spora başlama nedenleri arasında anlamlı farklılık olmadığını belirtmişlerdir. Temel (2018) tarafından yapılan çalışmada cinsiyet değişkeninde anlamlı farklılık olmadığını ifade etmiştir.

Araştırmamızın sonucunda katılımcıların eğitim durumu değişkeni ile spora katılım güdüsü ölçeği ve alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür. Yapılan benzer çalışmalar incelendiğinde Bircan ve Çetin (2021) yapmış oldukları çalışmada spora katılım güdüsü ile sınıf düzeyi arasında anlamlı farklılık olmadığını belirtmişlerdir. Holoğlu (2006) tarafından yapılan çalışmada anlamlı farklılık olmadığını belirtmiştir. Hünük (2006) ilköğretim öğrencileri ile yapmış olduğu çalışmada ortaokul öğrencilerinin tutum puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığını ifade etmiştir. Yapılan farklı çalışmalar incelendiğinde; Aygün ve Yetim (2017) tarafından yapılan çalışmada başarı, fiziksel uygunluk, takım ruhu, yarışma ve hareket etme alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğunu

ifade etmişlerdir. Yüksel ve Bayar (2015) yapmış oldukları çalışmada başarı, eğlence, arkadaşlık, hareket, takım ruhu ve beceri gelişimi alt boyutlarında anlamlı farklılık olduğunu saptamışlardır. Temel ve Nas (2021) çalışmalarında fiziksel uygunluk, yarışma, hareket alt boyutları ve spora katılım güdüsü ölçek toplam arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğunu ifade etmişlerdir. Demirezen ve ark (2016) ilkököl ve ortaokul öğrencilerinin fiziksel aktiviteye katılım nedenlerini araştırmış oldukları çalışmada fiziksel uygunluk, başarı, yarışma ve eğlence alt boyutlarında anlamlı farklılık olduğunu belirtmişlerdir. Araştırmamız yapılan çalışmalarla farklılık gösterse de bazı bulgular çalışmamızı desteklemektedir.

Araştırmamızın neticesinde katılımcıların spora katılım güdüsü ile yaş değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır. Özellikle belirli yaş aralıklarında spora başlama nedenlerindeki çeşitli dinamikleri vurgulamaktadır. Örneğin, 14-11 yaş arasında başarı alt boyutundaki farklılıklar, bu yaş grubundaki bireylerin spora daha çok rekabetçi bir zeminde katıldığını veya başarı odaklı hedeflere sahip olduğunu gösterebilir. Fiziksel uygunluk alt boyutundaki farklılık ise 14-11 yaş ile 14-12 yaş arasında belirginleşmiş, bu da bu yaş aralığındaki bireylerin sporu daha çok sağlık ve fiziksel form kazanma amacıyla tercih ettiğini gösterebilir. Yine, yarışma alt boyutundaki farklılıkların 14-11 yaş arasında öne çıkması, bu yaş grubundaki katılımcıların rekabet ve performans odaklı nedenlerle sporla ilgilendiğini göstermektedir. Hareket alt boyutundaki farklılıkların 14-11 yaş ile 14-13 yaş arasında belirginleşmesi ise, spora katılımın bu yaş aralıklarında daha çok fiziksel beceri geliştirme ve hareket yeteneklerini artırma hedeflerine dayalı olabileceğini düşündürülebilir. Araştırmamıza benzer çalışmalar incelendiğinde; Şirin (2008) tarafından yapılan çalışmada yaş değişkeni ile spora katılım güdüsü arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğunu ifade etmiştir. Aygün ve Yetim (2015) 16-20 yaş arasındaki hokeycilerin spora katılım nedenleri arasında beceri gelişimi ve takım ruhu alt boyutunun yüksek ortalamaya sahip olduğunu ifade etmişlerdir. Allender ve ark (2006) çocuklar arasında spor katılımını anlamaya yönelik nitel çalışmaların derlemesinde, katılımı teşvik eden motivasyonları "Deneyim, Çeşitli Aktiviteler, Aile Desteği ve Güvenli Çevre" olarak belirtmişlerdir. Bozkurt ve Tamer (2020) tarafından gerçekleştirilen araştırmada, öğrencilerin yaşları ile fiziksel aktiviteye katılım motivasyonları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu belirtilmiştir. Kaplan ve Ardahan (2013) doğa sporcularıyla yapmış oldukları çalışmada spora

başlama nedenlerinin yaş arttıkça değiştiğini ifade etmişlerdir. Yalçın ve ark (2017) tarafından yapılan çalışmada yaş arttıkça başarı ve takım ruhu alt boyutlarında artış olduğunu tespit etmişlerdir. Farklı çalışmalar incelendiğinde; Demir ve İlhan (2020) engelli sporcularla yapmış oldukları çalışmada spora katılım motivasyonu ile yaş değişkeni arasında anlamlı farklılık olmadığını ifade etmişlerdir. Emamvırdı ve ark (2020) yapmış oldukları çalışmada spora katılım motivasyonu ile yaş arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olmadığını belirtmişlerdir.

Araştırmamızda, boy değişkeni üzerinden yapılan analizler sonucunda arkadaşlık, fiziksel uygunluk ve spora katılım güdüsü ölçeklerinde toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar belirlenmiştir. Yapılan detaylı incelemelerde, arkadaşlık alt boyutundaki anlamlı farklılığın 151-160 cm ile 121-130 cm boy aralığından kaynaklandığı, fiziksel uygunluk alt boyutundaki farklılığın ise 161 cm üzeri ile 121-130 cm arasından geldiği tespit edilmiştir. Ayrıca, ölçek toplamındaki farklılığın da 151-160 cm ile 121-130 cm arasından kaynaklandığı belirlenmiştir. Bu bulgular, boy değişkeninin belirli alt boyutlarda farklılık yarattığını göstermekte olup, araştırmamızın genel sonuçlarına önemli bir katkı sağlamaktadır. Araştırmamıza benzer çalışmalar incelendiğinde; Demiral ve ark. (2021) tarafından yapılan bir çalışmada, üniversite öğrencilerinin boyları uzadıkça, sporda güdülenme puanlarında artış olduğu belirlenmiştir. Literatür incelendiğinde boy değişkeni ile ilgili yeterli sayıda çalışma olmadığı görülmüştür.

Araştırmamızın sonuçlarına göre kilo değişkeni ile spora katılım güdüsü ölçeği ve alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür. Kanatsız ve Gökçe (2020) yapmış oldukları çalışmada fiziksel aktiviteye katılım ile çalışmada beden kitle indeksi (BKİ) arasında anlamlı farklılık olmadığını ifade etmişlerdir. Yapılan araştırma çalışmamızı destekler niteliktedir. Çakır (2019) tarafından yapılan çalışmada BKİ ile fiziksel aktiviteye katılım arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğunu belirtmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre, aile gelir durumu ile fiziksel uygunluk alt boyutu arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Fiziksel uygunluk ile aile gelir durumu arasındaki bağlantının iyi-kötü ve orta-kötü ilişkiler arasında paralellik gösterdiği belirlenmiştir. Yüksek gelir düzeyine sahip bireylerin genellikle daha yüksek fiziksel uygunluk seviyelerine sahip olduğu görülmüştür. Yapılan araştırmalar incelendiğinde;

bozkurt (2014) sosyo ekonomik durum ile spora katılım güdüsü arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğunu belirtmişlerdir. Yalçın ve ark (2017) aylık gelir durumu ile spora katılım güdüsü arasında anlamlı farklılık olduğunu ifade etmişlerdir. Yine yapılan başka bir çalışmada aile desteği ile spora katılım güdüsü arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğunu saptamışlardır (Yüksel ve Bayar, 2015). Araştırmalar bulgularımızı destekler niteliktedir. Yapılan farklı bir araştırmada gelir durumu ile spora katılım güdüsü arasında anlamsal ilişki olmadığı ifade edilmiştir (Çiçek, 2019). Yetiş ve ark (2022) çalışmalarında aylık gelir durumu ile spora katılım motivasyonu arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığını belirtmişlerdir.

Araştırmamızın sonuçlarına göre, anne eğitim durumu değişkeni ile beceri, takım ruhu, eğlence, arkadaşlık, başarı, fiziksel uygunluk, yarışma, hareket alt boyutları ve spora katılım güdüsü ölçek toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır. Yapılan benzer çalışmalar incelendiğinde; Bircan ve Çetin (2021) tarafından yapılan çalışmada anne eğitim durumu ile spora katılım güdüsü arasında anlamlı ilişki olmadığını saptamışlardır. Yine başka bir çalışmada anne eğitim durumu ile spora katılım güdüsü arasında anlamlı farklılık olmadığı ifade edilmiştir (Hazar ve ark, 2018). Akın (2011) bireysel ve takım sporcuları ile yapmış olduğu çalışmada anne eğitim durumu ile spor yapan öğrencilerin güdüsel yönelimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediğini belirtmiştir. Esentürk (2014) yapmış olduğu çalışmada anne eğitim durumu ile sporda güdülenme arasında ilişki olmadığını ifade etmiştir. Yıldız ve ark (2017) tarafından yapılan çalışmada anne eğitim durumu ile spora yönelik tutum arasında anlamlı farklılık olmadığını saptamışlardır. Alan yazın incelendiğinde yapılan araştırmalar çalışmalarımızı destekler niteliktedir.

Araştırmamızın sonuçları incelendiğinde, baba eğitim durumu değişkeni ile arkadaşlık, fiziksel uygunluk alt boyutları ve spora katılım güdüsü ölçek toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır. Baba eğitim durumu ile arkadaşlık alt boyutu arasındaki anlamlı farklılık, gençlerin arkadaşlık ilişkilerinin, babalarının eğitim düzeyi ile doğrudan ilişkili olduğunu göstermektedir. Benzer şekilde, fiziksel uygunluk alt boyutları ve spora katılım güdüsü ölçek toplamındaki farklılıklar da ortaokul-ilkokul düzeylerindeki ilişkiden kaynaklanmaktadır. Yapılan çalışmalar incelendiğinde; Dalkılıç (2011) tarafından yapılan çalışmada baba eğitim durumunun sportif faaliyetlere katılımını anlamlı düzeyde etkilediğini ifade etmiştir. Yine başka bir çalışmada baba eğitim durumunun

spora katılımda önemli bir etken olduğu belirtilmiştir (Günel, 2022). Araştırmalar çalışmamızı destekler niteliktedir. Yapılan farklı çalışmalar incelendiğinde; Akın (2011) tarafından yapılan çalışmada baba eğitim durumu ile spora katılım güdüsü arasında anlamlı farklılık olmadığını ifade etmiştir. Yıldız ve ark (2017) tarafından yapılan çalışmada baba eğitim durumu ile spora yönelik tutum arasında anlamlı farklılık olmadığını saptamışlardır.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmamızın sonucunda, Bitlis ilindeki öğrencilerin spora katılım güdüsüne yönelik daha yüksek puanlar elde ettiği görülmektedir. Bu durum, bireylerin bulundukları ildeki spor olanaklarından daha fazla faydalanabilme kapasitesine işaret etmektedir. Bitlis ilindeki öğrencilerin spora olan ilgisi ve katılım düzeyinin yüksek olması, muhtemelen sosyal aktivite ve eğlence alanlarının yetersiz olduğundan dolayı öğrencilerin spora yönelerek sosyalleşme, enerji harcaması, arkadaşlık kurma, stresten uzaklaşma gibi gereksinimleri karşıladıkları düşünülmektedir. Bu bulgular, sporun bireylerin yaşadığı yerdeki sosyal ve çevresel etmenlere bağlı olarak farklılık gösterebileceğini ve bireylerin spora katılımına etki edebileceğini göstermektedir.

- Araştırma sonucu Bitlis ili katılımcılarının spora katılım güduları daha yüksek tespit edilmiştir ve bu tespiti özellikle Bitlis'teki diğer sosyal etkinliklerin Bursa'ya göre çok daha az olmasıyla ilişkilendirdik. Buradan yola çıkarak; aynı sosyal imkânların her iki şehirde de olması durumunda katılımcıların spora güdülenmesine ilişkin başka çalışmalarla desteklenmesi önerilmektedir.
- Örneklem grubunun farklılaştırılmasıyla birlikte alana yeni çalışmalar eklenebilir.
- Özellikle bu yaş grubu katılımcıların ailelerinin meslek bilgileri de yaşadıkları ile göre spor katılım güdülerinde etkili olabilmektedir. Katılımcıların ailelerinin meslekleri de öğrenilerek meslek durumuna göre bölge ve şehirlerarasına farklılıkların araştırıldığı yeni çalışmalar alan yazına katkı sağlayabilir.

KAYNAKLAR

- Akın, İ. H. (2011). *Bireysel ve takım sporları yapan öğrencilerin güdüsel yönelimlerinin kaygı düzeylerine etkilerinin araştırılması*. [Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Aksoy, Y., & Civelek, G. (2022). Kick Boks Sporcularının Spora Katılım Güdülerinin İncelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 16(3), 222-233.
- Anshel, M. H. (2006). *Cognitive and behavioral strategies in stress and anxiety management in sports*. Handbook of research in applied sport and exercise psychology: International perspectives, 201-217.
- Aracı, H. (2004). *Okullarda beden eğitimi*. Ankara: Bağırhan Yayınevi.
- Atasoy, B., & Kuter, F. Ö. (2005). Küreselleşme ve spor. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 11-22.
- Aycan, A., & Yıldız, K. (2016). 11-14 Yaş Grubu Öğrencilerin Spora Katılım Motivasyonlarının Cinsiyetleri Açısından İncelenmesi. *International Journal Of Social Science Research*, 5(2), 1-9.
- Aydoğan, Y., Özyürek, A., & Akduman, G. G. (2015). Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Spora İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi. *International Journal of Sport Culture And Science*, 3(Special Issue 4), 595-607.
- Aygün, M., & Yetim, A. A. (2017). Türkiye’de Buz Hokeyi Sporcularının Eğitim Düzeylerine Göre Spora Katılım Güdülerinin İncelenmesi. *Ulusal Spor Bilimleri Dergisi*, 1(2), 27-33.
- Başar, O. (2014). *Türkiyede sualtı hokeyi oynayan sporcuların spora katılım motivasyonlarının belirlenmesi*. [Yüksek Lisans Tezi]. Bahçeşehir Üniversitesi.
- Biçer, T. (2018). *Yaşamda ve sporda doruk performans: Başarının zihinsel dinamikleri* (Vol. 18). Beyaz Yayınları.
- Bircan, Ş., & Çetin, M. Ç. (2021). Yaz Kamplarına Katılan Öğrencilerin Sportmenlik Davranışlarının ve Spora Katılım Güdülerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Ulusal Spor Bilimleri Dergisi*, 5(1), 1-12.
- Bozkurt, Ş. (2014). *Okul Sporlarına Katılan Öğrencilerin Katılım Motivasyonu, Başarı Algısı ve Öz-Yeterliklerinin İncelenmesi*. [Yüksek Lisans Tezi]. Akdeniz üniversitesi.

- Çakır, E. (2019). Lise Öğrencilerinin Fiziksel Aktiviteye Katılım Motivasyonları İle Vücut Kitle İndeksi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 21(1-A), 30-39.
- Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Büyüköztürk, Ş., & Demirel, F. (2008). İlköğretim ikinci kademe ve lise öğrencilerinin ders ve sınıf düzeylerine göre öğrenme stratejileri ve güdülenme düzeylerinin belirlenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 5(1), 1-27.
- Çiçek, E. D. (2019). *Üniversite öğrencilerinin spora katılım ve spora yönelik tutumlarının incelenmesi “Adana İli Örneği”*. [Yüksek Lisans Tezi]. Aksaray Üniversitesi.
- Çimen, E., & Yaman, M. D. (2020). Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulunda Öğrenim Gören Öğrencilerin Spora Başlama Nedenleri Ve Beklentileri (Güneydoğu Anadolu Bölgesi Örneği). *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 3(2), 25-39.
- Coleman, R., & Barries, G. (2000). *Yöneticinin kılavuzu*. Remzi Kitabevi, M. Çev: Harmancı. İstanbul.
- Dalkılıç, M. (2011). İlköğretim öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılım düzeyi ve iletişim becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi [Yüksek Lisans Tezi]. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi.
- Demir, G. T., & İlhan, L. (2020). Engelli sporcularda spora katılım motivasyonu. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 21(1), 49-69.
- Demir, Ş. (2020). *Elit düzey boksörlerin sporda güdülenme, saldırganlık ve öfke düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. [Yüksek Lisans Tezi]. Bartın Üniversitesi.
- Demiral, Ş., Taşkın, C., & Dindar, M. (2021). Üniversite Öğrencilerinin Spora Katılım Düzeylerinin İncelenmesi: Covid-19 Salgın Krizi Süreci (Sporda Güdülenme Ölçeği-II), 7. *Ubcak Uluslararası Bilimsel Çalışmalar Kongresi*, Tam Metin Bildiri Kitabı, 113-123.
- Demirezen, İ. K., Saçlı Uzunöz, F., & Arslan, Y. (2016). İlkokul Ve Ortaokul Öğrencilerinin Fiziksel Etkinliğe Katılım Nedenlerinin Belirlenmesi: Nevşehir Örneği. *Gaziantep University Journal Of Social Sciences*, 15(4).

- Doğu, G., Kesim, Ü., & Sivrikaya, Ö. (2002). *Belediyelerin sporla ilgili işlevleri: Düzce belediyesi örneği*. Çağdaş Yerel Yönetimler.11(2) 89-106.
- Duda, J. (1989). Goal perspectives and behavior in sport and exercise settings. In *Advances in motivation and achievement JAI Press*. (pp. 81-115).
- Emamvirdi, R., Asl, N. R. H., İlhan, L., & Çolakoğlu, F. F. (2020). Bedensel Engelli Sporcularda Psikolojik Esneklik ve Spora Katılım Motivasyonu. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14(2), 271-281.
- Erdem, M. (2008). *Amerikan Futbolu Sporcularında Sporda Güdülenme Ölçeğinin Geliştirilmesi*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Ankara Üniversitesi.
- Esentürk, O. K. (2014). *Lise düzeyinde öğrenim gören ve okullararası spor müsabakalarına katılan sporcu öğrencilerin güdülenme ve saldırganlık düzeylerinin incelenmesi*. [Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi.
- George, S. (1997). *Motivasyon mucizesi* (Çev. Kaplan U). İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Gill, D. L., Gross, J. B., & Huddleston, S. (1983). Participation motivation in youth sports. *International journal of sport psychology*, 14(1), 1-14.
- Görgüt, İ. (2012). *11-14 yaş grubu hentbolcuların spora başlama nedenleri ve yaşam doyumlarının incelenmesi*. [Yüksek Lisans Tezi]. İnönü Üniversitesi.
- Gündoğdu, S. D. (2017). *Türkiye'de performans tenisi yapan sporcuların tenise başlama nedenleri ve beklentileri (Diyarbakır örneği)* [Yüksek Lisans Tezi].İstanbul Gelişim Üniversitesi.
- Günel, C. (2022). *Türkiye'de Çocuk ve Gençlerin Spora Katılım Engelleri*. DBY Yayınları. (Vol. 234).
- Holoğlu OG (2006): *İlköğretim ikinci kademede öğrenim gören kız öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumları*. [Yayımlanmamış Doktora Tezi] Uludağ Üniversitesi.
- Hünük, D. (2006): *Ankara ili merkez ilçelerindeki ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının sınıf düzeyi, öğrenci cinsiyeti, öğretmen cinsiyeti ve spora aktif katılımları açısından karşılaştırılması*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Kanatsız, D., & Gökçe, H. (2020). Ergenlerin Fiziksel Aktiviteye Katılım Durumuna Göre Beden Memnuniyeti ve Sosyal Görünüş Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(3), 1863-1870.

- Kaplan, A., & Ardahan, F. (2013). Doğa sporları yapan bireylerin profilleri, doğa sporu yapma nedenleri ve elde ettikleri faydalar: Antalya örneği. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(8), 93-114.
- Karageorghis, C. I., & Terry, P. C. (2015). *Spor Psikolojisi* (Çadır. A., & Demir. E, Çev.). Ankara: Nobel Akademik.
- Karakuş, A., Karadağ, N., Birgili, F., Işıkkay, Ç., Çadır, G., & Çeker, D. (2005). Lise Son Sınıf Kız Öğrencilerinin Hemşirelik Mesleğine Bakış Açıkları İle Mesleği Tercih Etme Durumları. *Hemşirelik Forumu Dergisi*, 5(1), 17-20.
- Kılıcıgil, E. (1998). *Elit Sporcuların Sosyal Çevreyle İlişkisi Ve Sosyal Çevrenin Spora Yönelmeye Etkisi*. [Doktora Tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Kılınç, M., Ulucan, H., Kaya, K., & Türkçapar, Ü. (2012). Takım Sporü Yapanların Motivasyon Düzeylerinin Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 191-206.
- Kline, E. (2016). *A study of differences in sport motivation in NCAA division III track and field athletes examining gender, race, and academic classification* [Doctoral dissertation].
- Kolayış H., Sarı, İ., & Köle, Ö. (2015). Takım sporlarıyla uğraşan kadın sporcuların imgeleme, güdülenme ve kaygı puanları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 13(2), 129-136.
- Konter, E. (1995). Sporda motivasyon [Motivation in sports]. İzmir: Saray Yayıncılık.
- Korur, E. N., Kara, F. M., Öncü, E., & Gürbüz, B. (2013). *Gençlerin spora katılım güdülerinin incelenmesi*. İi rekreasyon araştırma kongresi, 31-03.
- Kotan, Ç. (2007). İlköğretim okullarında okuyan sporcu öğrencilerin spor yapmalarında okul ve aile faktörünün etkisi. [Doktora Tezi]. Sakarya Üniversitesi.
- Küçük, V., & Koç, H. (2004). Psiko-sosyal gelişim süreci içerisinde insan ve spor ilişkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (9) 1-11.
- Meydanlıoğlu, A. (2015). Çocuklarda fiziksel aktivitenin biyopsikososyal yararları. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 7(2), 125-135.
- Orhan, R. (2016). *Türkiye'deki ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor alışkanlıkları üzerine bir araştırma*. [Yayınlanmamış Doktora Tezi]. Kırıkkale Üniversitesi.
- Orhan, R. (2019). Çocuk Gelişiminde Fiziksel Aktivite ve Sporun Önemi. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 157-176.

- Orhan, R., & Ayan, S. (2018). Psiko-Motor ve Gelişim Kuramları Açısından Spor Pedagojisi. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 523-540.
- Oyar, Z. B., Asci, F. H., Celebi, M., & Mulazimoglu, Ö. (2001). Validity and reliability of participation motivation questionnaire. *Hacettepe Journal of Sport Sciences*, 12(2), 21-32.
- Özdağ, S., Kürkçü, R., & Pepe, K. (2008). Farklı cinsiyetteki lise 2. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersinden beklentileri ve beklentilerinin gerçekleştirme düzeyleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. (15)81-97
- Özşaker, M. (2012). Gençlerin serbest zaman aktivitelerine katılamama nedenleri üzerine bir inceleme. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 14(1), 126-131.
- Öztürk, F. (1998). *Toplumsal boyutlarıyla spor*. Ankara: Bağırhan Yayınevi.
- Parlak, M. A. (2019). *Herkes için spor organizasyonlarında orman koşularına katılanların spora başlama nedenleri ve beklentileri (İstanbul ormanları örneği) [Yüksek Lisans Tezi]*. İstanbul Gelişim Üniversitesi.
- Pehlivan, Z. (2008). *10 th International Sport Sciences Congress Proceedings*, Bolu: Bağırhan Yayınevi.
- Pehlivan, Z. (2013). Okullararası Spor Yarışmalarına Katılanların Spor Bırakma ve Devam Etme Nedenleri. *Spor Bilimleri Dergisi*, 24(3), 209-225.
- Ramazanoğlu, F., Karahüseyinoğlu, M. F., Demirel, E. T., Ramazanoğlu, M. O., & Altungül, O. (2005). Sporun Toplumsal Boyutlarının Değerlendirilmesi. *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 153-157.
- Şahan, H., & Çınar, V. (2004). Kitle İletişim Araçlarının Spor Kamuoyu Üzerine Etkisi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (12), 313-321.
- Sarol H. (2013). *Uyarlanmış Rekreatif Fiziksel Aktivitenin Otizmli Bireylerin Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisi*. [Doktora Tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Şenbakar, K. (2021). Çocuklar ve Fiziksel Aktivite. *Spor Eğitim Dergisi*, 5(1), 22-28.
- Serin, E., & Okludil, K. (2020). Nörogelişimsel Hareket Eğitimi ve Spor. *Dünya Sağlık ve Tabiat Bilimleri Dergisi*, 3(1), 45-58.
- Sevim, Y. (2002). *Antrenman bilgisi*, Ankara.Nobel Yayınevi.
- Sipahi, Z. (2021). *Genç futbolculara uygulanan on haftalık bilinçli farkındalık eğitim programının sporda güdülenme ve bilinçli farkındalık üzerindeki etkisi*. [Yüksek Lisans Tezi]. Marmara Üniversitesi.

- Sirard, J. R., Pfeiffer, K. A., & Pate, R. R. (2006). Motivational factors associated with sports program participation in middle school students. *Journal of adolescent health, 38*(6), 696-703.
- Şirin, E. F. (2008). Futbolcu Kızların (12-15 yaş) Spora Katılım Motivasyonlarının Belirlenmesi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 6*(1), 1-7.
- Şirin, E. F., Çağlayan, H. S., Çetin, M. Ç., & İnce, A. (2008). Spor Yapan Lise Öğrencilerinin Spora Katılım Motivasyonlarına Etki Eden Faktörlerin Belirlenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 2*(2), 98-110.
- Taş, İ., Şemşit, S., & Eylemer, S. (2013). Avrupa Birliği Örneğinde Uluslararası Spor Politikasının Gelişimi: Ekonomik, Sosyal ve Siyasal Boyut. *Visionary E Journal/Vizyoner Dergisi, 4*(9).
- Taştan, Z. (2020). *Sporda güdülenme, öz yeterlik ve spora yönelik tutum arasındaki ilişkinin modellenmesi*. [Yüksek Lisans Tezi]. Mersin Üniversitesi
- TC Anayasası Kanunu 1982. *Resmi Gazete, 17344*: 20 Ekim 1982.
- Temel, V. (2018). Masa Tenisi ve Wushu Sporcularının Spora Katılım Güdülerinin İncelenmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 23*(3), 143-152.
- Temel, V., & Nas, K. (2021). Spora katılım güdüsü; okul sporlarında görev alan lise öğrencilerinin spor ve egzersize katılım sebepleri. *İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 8*(2), 33-49.
- Ülker, M. (2017). *Spor yapan ve yapmayan ortaöğretim öğrencilerinin kişilik özellikleri, karar verme stilleri, stresle başa çıkma stratejilerinin karşılaştırılması* [Yüksek Lisans Tezi]. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi.
- Ulukan, H. (2012). *İletişim becerilerinin takım ve bireysel sporculara olan etkisi* [Yüksek Lisans Tezi]. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi.
- Yalçın, İ., Turğut, M., Gacar, A., & Çalık, F. (2017). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda Öğrenim Gören Kadın Sporcuların Spora Katılım Motivasyonlarının Bazı Değişkenlere Göre Araştırılması. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 3*(Special Issue 2), 201-210.
- Yavuzer, H. (2000). *Bedensel, Zihinsel ve Sosyal Gelişimiyle Çocuğunuzun İlk 6 Yılı*. Remzi Kitapevi: İstanbul
- Yetiş, Ü., Aytaç, K. Y., & Koparal, F. (2022). Malatya Okul Sporları Gençler B Basketbol Turnuvasına Katılan 14-15 Yaş Kız ve Erkek Takımlarının Spora

- Özgü Başarı Motivasyon Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 5(Özel Sayı 2), 1011-1025.
- Yıldırım, H. (2020). *Elazığ ili fitness salonlarında spor yapan kadınların spora güdülenmesi*. [Yüksek Lisans Tezi]. Fırat Üniversitesi.
- Yıldırım, M. (2017). *Üniversite Öğrencilerinin Spora Dayalı Fiziksel Aktivitelere Katılımları ve Yaşam Kalitelerinin Akademik Başarı ve Sosyalleşme Üzerine Etkisi. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Örneği. [Doktora Tezi]. Anadolu Üniversitesi.*
- Yıldırım, M., Akyol, A., & Ersoy, G. (2008). *Şişmanlık (Obezite) ve Fiziksel Aktivite. Enerji dengesinin aktivite yönüne bir bakış*. Ankara, Sağlık Bakanlığı Yayın 235-244.
- Yıldız, A. B., Arı, Ç., & Yılmaz, B. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Spora Yönelik Tutumlarının İncelenmesi (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Örneği). *Muş Alparslan Üniversitesi Uluslararası Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 35-45.
- Yüksel, H. S., & Bayar, P. (2015). Ortaokul ve Lise Öğrencilerinin Spora Katılım Güdülerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi (Konya İli Örneği). *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 13(2), 121-128.
- Yüksel, H. S., & Bayar, P. (2015). Ortaokul ve lise öğrencilerinin spora katılım güdülerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi (Konya ili örneği). *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 13(2), 121-128.

6. EKLER

Ek 1: Etik Kurul Kararı

Evrak Tarih ve Sayısı: 09.10.2023-E.107761

T.C.
BİTLİS EREN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Etik İlkeleri ve Etik Kurulu

Sayı : E-84771431-050.01.04-107761
Konu : Etik Kurulu Kararı (2023-09)

09.10.2023

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : 22.09.2023 tarihli 105879 sayılı dilekçeniz.

İlgide kayıtlı dilekçeniz gereği, "10-14 yaş arası çocuklarda spora başlama nedenlerinin karşılaştırılması" (Bitlis-Bursa ili Örneği)" adlı çalışmalarının Üniversitemiz Etik İlkeleri ve Etik Kurulunun 2023/09-9 ve E.4356 sayılı kararıyla uygun görülmüştür.
Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

Doç. Dr. Yunus Levent EKİNCİ
Kurul Başkanı

Dağıtım:
Sayın Doç. Dr. Mehmet Ali ÖZTÜRK
Yüksek Lisans Öğrencisi İsmail DERMAN

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Ek-2 Katılımcının Gönüllülüğü ve Aydınlatılmış Onam Formu (Örnek)

Bitlis Eren Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Doç. Dr. Mehmet Ali ÖZTÜRK an olarak, “10-14 yaş arası çocuklarda spora başlama nedenlerinin karşılaştırılması” isimli bir çalışma yapmaktayız. Sizin de bu araştırmaya katılmanızı öneriyoruz. Ancak hemen söyleyelim ki bu araştırmaya katılıp katılmamakta serbestsiniz. Çalışmaya katılım gönüllülük esasına dayalıdır.

Kararınızdan önce araştırma hakkında sizi bilgilendirmek istiyoruz. Bu bilgileri okuyup anladıktan sonra araştırmaya katılmak isterseniz formu imzalayınız.

Bu araştırmadan elde edilecek sonuçlar sizlerin spora başlama nedenlerinizi anlamamıza ve değerlendirmemize yardımcı olacaktır. Sonuçlar sizlere iletilecek ve arzu ettiğiniz takdirde size özgü öneriler yapılabilecektir. Ayrıca uygulanan anketleri değerlendirmemize varsa bir sorun çözüm bulmamıza yardımcı olacaktır. Sizin bu çalışmaya katılımınız bu çalışmadan elde edilecek sonuçların değerlendirilmesi ve öneriler geliştirilmesi için oldukça önemlidir. Gerçekleştirilecek bu çalışmaya katılımınız araştırmanın başarısı için önemlidir.

Eğer araştırmaya katılmayı kabul ederseniz araştırmacı Doç. Dr. Mehmet Ali ÖZTÜRK tarafından size anket uygulanacaktır. Bu anketler sizin spora katılım nedenlerinizi içeren sorulardan oluşmaktadır.

Bu çalışmaya katılmanız için sizden herhangi bir ücret istenmeyecektir. Çalışmaya katıldığınız için size ek bir ödeme de yapılmayacaktır.

Sizinle ilgili tüm bilgiler gizli tutulacak, ancak çalışmanın kalitesini denetleyen görevliler, etik kurullar ya da resmi makamlarca gereği halinde incelenebilecektir.

Bu çalışmaya katılmayı reddedebilirsiniz. Bu araştırmaya katılmak tamamen isteğe bağlıdır. Yine çalışmanın herhangi bir aşamasında onayınızı çekmek hakkına da sahiptir.

(Katılımcının Beyanı)

Bitlis Eren Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Doç. Dr. Mehmet Ali ÖZTÜRK tarafından “10-14 yaş arası çocuklarda spora başlama nedenlerinin karşılaştırılması” ile ilgili bir araştırma yapılacağı belirtilerek bu araştırma ile ilgili yukarıdaki bilgiler bana aktarıldı.

Bu bilgilerden sonra böyle bir araştırmaya “katılımcı” olarak davet edildim. Eğer bu araştırmaya katılırsam araştırmacı Doç. Dr. Mehmet Ali ÖZTÜRK ile aramda kalması gereken bana ait bilgilerin gizliliğine bu araştırma sırasında da büyük özen ve saygı ile yaklaşılabileceğine inanıyorum.

Araştırma sonuçlarının eğitim ve bilimsel amaçlarla kullanımı sırasında kişisel bilgilerimin ihtimamla korunacağı konusunda bana yeterli güven verildi.

Çalışmanın yürütülmesi sırasında herhangi bir sebep göstermeden araştırmadan çekilebilirim. (Ancak araştırmacıları zor durumda bırakmamak için araştırmadan çekileceğimi önceden bildirmemim uygun olacağının bilincindeyim). Ayrıca tıbbi durumuma herhangi bir zarar verilmemesi koşuluyla araştırmacı tarafından araştırma dışı tutulabilirim.

Araştırma için yapılacak harcamalarla ilgili herhangi bir parasal sorumluluk altına girmiyorum. Bana da bir ödeme yapılmayacaktır.

İster doğrudan, ister dolaylı olsun araştırma uygulamasından kaynaklanan nedenlerle meydana gelebilecek herhangi bir sağlık sorununun ortaya çıkması halinde, her türlü tıbbi müdahalenin sağlanacağı konusunda gerekli güvence verildi. (Bu tıbbi müdahalelerle ilgili olarak da parasal bir yük altına girmeyeceğim).

Bu araştırmaya katılmak zorunda değilim ve katılmayabilirim. Araştırmaya katılmam konusunda zorlayıcı bir davranışla karşılaşmış değilim. Eğer katılmayı reddedersem, bu durumun tıbbi bakımına ve araştırmacı ile olan ilişkiye herhangi bir zarar getirmeyeceğini de biliyorum.

Bana yapılan tüm açıklamaları ayrıntılarıyla anlamış bulunmaktayım. Kendi başıma belli bir düşünme süresi sonunda adı geçen bu araştırmada “katılımcı” olarak yer alma kararını aldım. Bu konuda yapılan daveti büyük bir memnuniyet ve gönüllülük içerisinde kabul ediyorum. İmzalı bu form kâğıdının bir kopyası bana verilecektir.

Tarih: __/__/__

Katılımcı

Adı, soyadı:

Adres:

Tel:

İmza

Katılımcı ile görüşen çalışmacı

Adı soyadı, unvanı:

Adres:

Tel:

İmza

Ek-3 ARAŞTIRMA AMAÇLI ÇALIŞMA İÇİN ÇOCUK RIZA FORMU

Sevgili Kardeşim,

Benim adım Mehmet Ali ÖZTÜRK, 10-14 yaş arası çocuklarda spora başlama nedenlerinin karşılaştırılmasını inceleyerek yeni bilgiler öğreneceğiz. Bu araştırmaya katılmanı öneriyoruz.

Araştırmayı ben, Doç. Dr. Mehmet Ali ÖZTÜRK ve Yüksek Lisans öğrencim İsmail DERMAN birlikte yapıyoruz. Bu araştırmaya katılacak olursan 10-14 yaş arası çocuklarda spora başlama nedenlerinin karşılaştırılmasının incelenmesi hakkında bilgi edinmek ve araştırma neticesinde öneriler sunmamıza yardımcı olacaktır. Bu araştırma ile ilgili anket uygulayacağız. Bu araştırmanın sonuçları senin gibi spor yapan bireyler için yararlı bilgiler sağlayacaktır. Bu araştırmanın sonuçlarını başka araştırmacılara da söyleyeceğiz, sonuçları bildireceğiz ama senin adını söylemeyeceğiz.

Bu araştırmaya katılıp katılmamak için karar vermeden önce anne ve baban ile konuşup onlara danışmalısın. Onlara da bu araştırmadan bahsedip onaylarını/izinlerini alacağız. Anne ve baban tamam deseler bile sen kabul etmeyebilirsin. Bu araştırmaya katılmak senin isteğine bağlı ve istemezsen katılmazsın. Bu nedenle hiç kimse sana kızmaz ya da küsmez. Önce katılmayı kabul etsen bile sonradan vazgeçebilirsin, bu tamamen sana bağlı. Kabul etmediğin durumda da doktorlar muayene ve diğer işlemlerde sana önceden olduğu gibi iyi davranır, önceye göre farklılık olmaz.

Aklına şimdi gelen veya daha sonra gelecek olan soruları istediğin zaman bana sorabilirsin. Telefon numaram ve adresim bu kâğıtta yazıyor. Bu araştırmaya katılmayı kabul ediyorsan aşağıya lütfen adını ve soyadını yaz ve imzanı at. İmzaladıktan sonra sana ve ailene bu formun bir kopyası verilecektir.

Çocuğun adı, soyadı:

Çocuğun imzası:

Tarih:

Velisinin adı, soyadı:

Velisinin imzası:

Tarih:

Araştırcının adı, soyadı, unvanı: Doç. Dr. Mehmet Ali ÖZTÜRK

Adres:

Tel:

İmza:

Tarih: 18.01.2024

Ek-4**SPORA KATILIM GÜDÜSÜ ÖLÇEĞİ****İliniz:** Bitlis () Bursa ()**Cinsiyet:** Erkek () Kadın ()**Yaş:****Boy:** 121- 130 () 131-140 () 141- 150 () 151-160 () 161 ve üzeri ()**Kilo:** 30-40 () 41-50() 51-60 () 61-70 () 71 ve üzeri ()**Aile gelir durumu:** Kötü () Orta () İyi ()**Katılımcının eğitim durumu:** İlkokul () Ortaokul ()**Anne eğitim durumu:** İlkokul () Ortaokul () Lise () Üniversite ()**Baba eğitim durumu:** İlkokul () Ortaokul () Lise () Üniversite ()

	Çok önemli	Az önemli	Hiç önemli değil
1. Becerilerimi Geliştirmeyi Severim.	1	2	3
2. Arkadaşlarımla Olmak İsterim.	1	2	3
3. Kazanmayı Severim.	1	2	3
4. Enerjimi Tüketmek İstiyorum.	1	2	3
5. Seyahati Severim.	1	2	3
6. Formumu Korumak İstiyorum.	1	2	3
7. Heyecanı Severim.	1	2	3
8. Takım Çalışmasını Severim.	1	2	3
9. Ailem veya Yakın Arkadaşlarım Oyun Oynamamı İstiyor.	1	2	3
10. Yeni Beceriler Öğrenmek İstiyorum.	1	2	3
11. Yeni Arkadaşlarla Tanışmak İstiyorum.	1	2	3
12. İyi Olduğum Bir Konuda Bir Şeyler Yapmak İsterim.	1	2	3
13. Stresimi Atmak İstiyorum.	1	2	3
14. Ödül Kazanmayı Severim .	1	2	3
15. Egzersiz Yapmayı Severim .	1	2	3
16. Bir Şeylerle Uğraşmak Hoşuma Gider.	1	2	3
17. Hareketi Severim.	1	2	3
18. Takım Ruhunu Severim.	1	2	3
19. Evden Çıkmayı Severim.	1	2	3
20. Rekabeti Severim.	1	2	3
21. Önemli Olduğumu Hissetmek Hoşuma Gider.	1	2	3
22. Takımda Olmayı Severim.	1	2	3
23. Branşımda Yükselmeyi İsterim.	1	2	3
24. Fiziksel Olarak Sağlıklı Olmak İstiyorum.	1	2	3
25. Popüler Olmak İsterim.	1	2	3
26. Meydan Okumayı Severim.	1	2	3
27. Liderleri, Antrenörleri veya Eğiticileri Severim.	1	2	3
28. Statü ve Saygınlık Kazanmak İsterim.	1	2	3
29. Eğlenceyi Severim.	1	2	3
30. Malzeme ve Tesislerden Faydalanmak İsterim.	1	2	3